ЛЕМКІВЩИНА
LEMKIVSHCHYNA

РІК XXVI, Ч. 3 (102) ОСІНЬ — 2005 — FALL VOL. XXVI, No. 3 (102)

НАША ЦІЛЬ: ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЕТНОГРАФІЧНИХ ЗЕМЕЛЬ У ВІЛЬНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ДЕРЖАВІ

OUR MOTTO: THE UNITY OF UKRAINIAN ETHNOGRAPHIC TERRITORY IN A FREE UKRAINIAN STATE

ЛЕМКІВЩИНА

LEMKIVSHCHYNA

ВИДАЄ ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ В АМЕРИЦІ
PUBLISHED BY ODLWU, INC.

РІК XXVI, Ч. 3 (102) ОСІНЬ — 2005 — FALL VOL. XXVI, No. 3 (102)

ЗМІСТ

В. Шляхтич: Над Сяном..., Життя новими... 1
На актуальні теми: Примирення над могилами 2
Г. Щерба: Переселення українців з польсько-українського пограниччя в 40-их рр. 5
М. Янко: Чи чуєш поклик рідної землі 6
М. Брунарський: Лемківська мрія 10
Lemkivshchyna:
Community welcomes Ukraine's President Viktor Yushchenko to New York 11
Association of Rusyn-Ukrainians in the Slovak Republik – member of the Ukrainian World Congress 12
An evening with Julia Doszna at Columbia University in New York 13
Monuments to honor Ukrainian Insurgent Army (UPA) cannot be erected in Poland 13
Commentary: The pride "of people without the country" 14
Ad Memoriam: Vasyl Madzelan 15
Бюлетень СФУЛО: 16
Союз Русинів-Українців Словацької Республіки став членом СКУ 19
Горіли Ватри... 20
З життя організації: Відбулися XI Загальні Збори ФДЛ 31
Відійшли від нас... Св. п. Іван Хомко, Св. п. Іван Войтович 32

На обкладинці: Різьба С. Кищака "Кінець сталінської імперії", 1985 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:
Марія Дупляк (гол. редактор), *Павло Лопата*

EDITORIAL BOARD:
Marie Duplak (Editor-in-chief), *Pavlo Lopata*

Мистецьке оформлення обкладинки Михайла Черешньовського
Cover design by Mykhailo Chereshniovskyi

КРАЙОВА УПРАВА ООЛ

ЕКЗЕКУТИВА

Зенон Галькович	голова
Іван Філь	1-ий заст. голови
Стефан Гованський	2-ий заст. голови і музейний реф.
Анна Войтович	секретар
Стефан Косцьолек	фінансовий

РЕФЕРЕНТУРИ

Марійка Дупляк	зовнішні зв'язки
Василь Гаргай	організаційна
Юрій Ковальчик	допомогова

ВІЛЬНІ ЧЛЕНИ

Олена Тхорик — *Іван Сорока*
Василь Панчак — *Андрій Хомик*
Зенон Войтович — *Андрій Кащак*
Володимир Блажейовський — *Іван Завада*
Ярослав Кравчишин — *Іван Суховацький*
Оля Поливка — *Стефан Малиняк*

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Юліян Котляр	голова
Петро Русинко, Михайло Дзіман	члени

ТОВАРИСЬКИЙ СУД

Іван Гресь, Михайло Халупа	члени

Адреса Крайової Управи ООЛ:
ODLWU, Inc.
P.O. Box 7, Clifton, N.J. 07015-0007

Адреса Редакції й Адміністрації:
"Lemkivshchyna" Magazine
P.O. Box 7
Clifton, N.J. 07015-0007 USA
Fax: 973-574-8887 e-mail: duplak@aol.com

Printed in USA by COMPUTOPRINT Corp.
1360 Clifton Ave., #402, Clifton, NJ 07012
Tel.: (973) 574-8800 Fax: (973) 574-8887
e-mail: computopr@aol.com

ВАСИЛЬ ШЛЯХТИЧ

Над Сяном знов вогник грає,
Люди біля нього
В думках бувшого шукають
Неначе дороги.

Злетілися мов ворони
На своє дивитись
Не вела їх тут мамона,
А внуки і діти.

Щоб побачити, почути
Про своє минуле
Просто, щоб у себе бути
Тут вітри придули.

Бути в себе й заспівати:
"Гляньте, нас багато
Тут жив батько наш і мати
Тут є наша святість".

09.06.2005 р.

Фото: Дарія Бердей

Після 50 років відновлена церква у Великополі (сяніцького повіту) знов служитиме своїм первісним власникам...

Життя новими йде стежками
Минає зиму, весну, літо.
Ти з тим, що дала тобі мама
Ідеш до світа вже відкрито.

Все те, що дала тобі мама
Неси з собою; будеш жити
Хочби прийшлося з ворогами
З одної чарки правду пити.

А правд в нас було вже багато
В веселки кольорах теж були
Нині вони тобі як святість
Пригадують наше минуле

Ти говори, щоб всі почули
Що сумнівів в тебе немає
Що лемки, бойки і гуцули
Це теж сини нашого краю!

Ти говори переконливо
Що Київ усім нам столиця
Що віриш в нього й ти щасливий
Й всіх нас єднає кирилиця.

ПРИМИРЕННЯ НАД МОГИЛАМИ

Українці зробили перший крок – пантеон Орлят відкрито

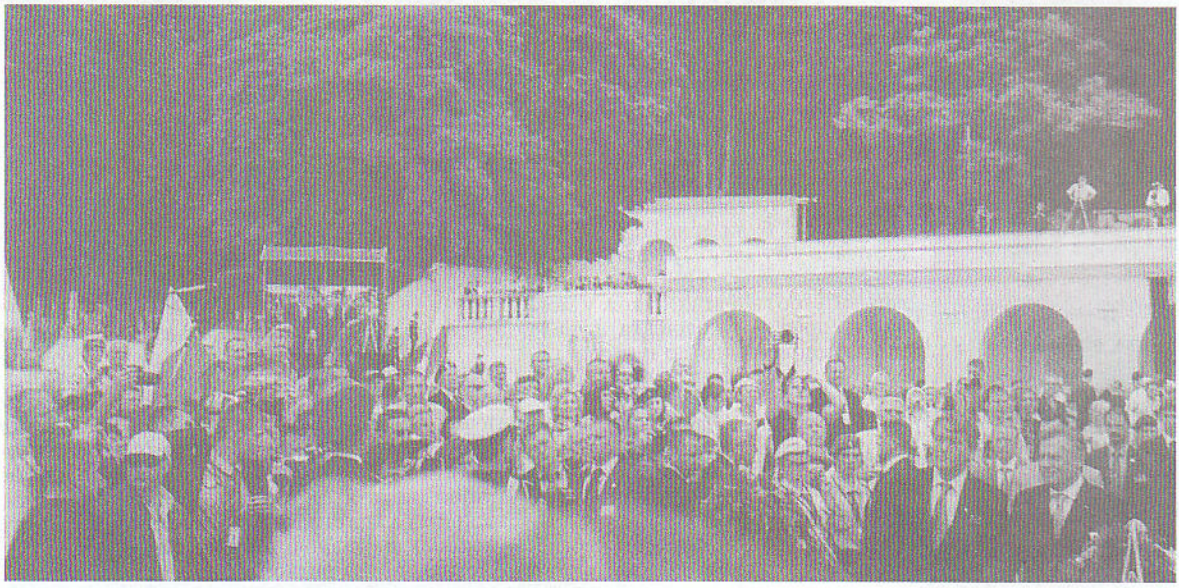

На відкритті пантеону.

Чи можуть єднати могили, причому могили колишніх ворогів, які воювали по обидві сторони барикад – одні за український, а другі за польський Львів? Сталося так, що перемогли ті, хто не мав права на місто Данила Галицького, бо допомогла їм щойно сформована по роках заборів, польська армада, кинута на підмогу орлятам, і европейське співтовариство, яке зовсім не розбираося у тонкощах східної політики. Однак у першу чергу самі поляки, які чи не сторіччями відзначалися гідними подиву національними зривами, рішуче станули проти українських прагнень до незалежної України на Богом даній їм землі. Хотілося б вірити, що могили львівських Орлят і стрільців Української Галицької Армії, які знаходяться поряд, але чомусь відгороджені стіною, якби хтось боявся, що одні й другі знову стануть проти себе, допоможуть знайти порозуміння, примирення і поєднання... Нині немає вже потреби нічого боятися. Львів у руках його законних господарів – українців, а не зайд з-над Волги. Він відкритий для усіх – і колишніх, і теперішніх його мешканців та доброзичливців з усього світу.

ЛЬВІВ – ЕВРОПЕЙСЬКИЙ

Що нині може коштувати нагадування слів Юзефа Пілсудського, який під час Ризького трактату продав Україну більшовикам, а опісля під час відвідин у таборах інтернування союзників з Української Народної Армії, що разом з ним воювали проти більшовицької навали, говорив: *Ja was panowie przepraszam, ja was bardzo przepraszam*... Майже сторіччя треюа було для того, щоб зробити жест примирення. Поступки поляків були косметичними й такими залишилися. Принаймні так думають львів'яни, і не лише вони. Тимчасом народний президент України Віктор Ющенко, показуючи як повинно виглядати справжнє партнерство і примирення, першим спромігся публічно заявити, що час вирішити питання львівських Орлят. Без нього примирення в цій справі не було б. Тепер слово за поляками, які порадувавшись перемогою на своєму пантеоні, повинні віддати честь українським жертвам – і цивільним, і військовим, у тому числі й Українській Повстанській Армії, яка для українців є тим, чим для поляків Армія Крайова.

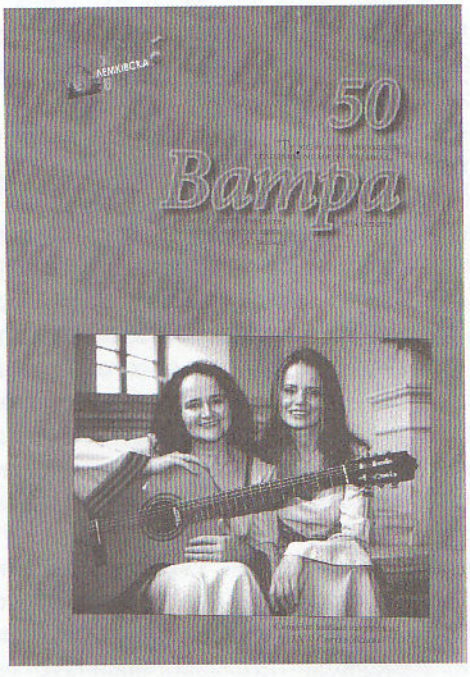

Сердечно вітаю нашу по-сестру –
журнал "Ватра"
із появою її 50-го числа!

Вітаю Редакційну колеґію у проводі
з її Головним Редактором Петром Шафраном,
який серцем і душею відданий "Ватрі".
Бажаю Вам, дорогі Друзі
багато здоров'я, щастя, сил і успіхів
у Вашій дальшій праці
для добра нашої вущої Батьківщини –
Лемківщини.

Марійка Дупляк,
редактор "Лемківщини"

Українцем не допомагав ніхто у шляхетній боротьбі за вільну Україну, а в цьому випадку за століттями зневолений, від завжди український Львів. Він таки повернувся до України. Нині, після 87 років від часу боротьби за Львів його законних господарів, і тих, хто ставав його "власником" протягом кількох століть, хоч сам, як і українці, не мав вільної держави, повинні були поєднатися. Поєднатися в українському (і польському також) П'ємонті, який приніс Європі чимало історичних пам'яток різних масштабів. Це поєднання сталося у кожному разі за згодою найвищих чинників України й Польщі, за згодою львів'ян і всіх людей доброї волі, які розуміють, що це слугує Україні, Польщі і всій Європі. Чи сталося воно за участю всіх українців і поляків – це покаже час. У кожному разі солідний перший крок зроблено українцями, народним президентом. Тепер чимало залежить від польської сторони, від імені якої голова ПбіМ Анджей Пшевозьнік пообіцяв вшанувати пам'ять 44 важко вистражданих місць у Польщі, де загинули або похоронені замордовані польськими руками українці. Першою має бути Павлокома...

ЛЬВІВ-ТОЛЕРАНТНИЙ

Поляки з відкриття цвинтаря Орлят 24 червня учинили величаве патріотичне свято. Вони, як хтось сказав, знов почулися на Личакові як у себе вдома. Тільки позаздрити. За короткий час польська сторона спромоглася згуртувати понад дві тисячі людей (інші джерела говорять про 3, а то й 4 тисячі). Трансляція цього заходу на всю Україну повинна навчити українців, як дбати про пам'ять свого народу, – сказав голова Товариства "Надсяння" Володимир Середа.

Львівські українці мали вже досить багаторічних "сутичок" навколо цвинтаря Орлят і з українським спокоєм прийняли погодження обох сторін. Після Помаранчевої революції вони вже не бояться, що хтось за них буде вирішувати долю цвинтаря, а В. Ющенку повірили безгранично.

– Скільки ще можна звинувачувати Україну в неповазі до цвинтарів, говорить несповна тридцятирічний львів'янин Богдан М. – Нехай поляки глянуть на українські цвинтарі в себе, на безіменні могили або невідомі українські поховання в Польщі. Деякі люди лежать просто по-

підтинню. І хто про них пам'ятає?

Львів, тобто мешканці, при своїй толерантності чомусь не дуже-то зацікавився врочистістю відкриття цвинтаря Орлят. На врочистості не було надто багато людей (подавалося, що коло тисячі українців), а вже зовсім не відбувалися які-небудь протести.

– Нехай роблять своє діло, – сказав літній дядько, – коби-лиш молилися, а не прагнули нічого іншого.

Офіційно було все на найвищому державному рівні. Тим не менше оскома ід пишності цвинтаря Орлят і бідності поховань стрільців УГА українцям давала про себе знати. Українці називали цей дисонанс, не приховуючи, ганьбою. Як це можливе, що українці, які виступали в обороні рідного Львова, лежать у болоті, а їхні противники вшановані одним з двох найкращих військових цвинтарів у Європі (ще один – це Монте Касіно), питали нечисленні українці.

ЛЬВІВ – УКРАЇНСЬКИЙ

Сихівський переселенець з Ульгівка, в колишньому Томашівському повіті Іван Мігус (випадкова збіжність прізвищ) не вкриває свого ставлення до міждержавної події.

– Я застарий на те, щоб переживати чергові польські обітниці, – говорить він. – Я своє відтерпів – 13 років у совєтських таборах, частину на етапах, з кир Йосипом Сліпим, і знаю, що складно буде нам з поляками договоритися. Вони свого досягли, нам пообіцяли, а що буде далі, побачимо. Поки всі поляки не зрозуміють, що Львів український – згоди не буде, тим більше, що чимало осіб, також у Польщі, працює на розбиття українсько-польського примирення.

– Декілька осіб серед польських львів'ян маніфестувало свою неповагу до Української держави, не встаючи на звуки гімну України. Мужчину похилого вже віку, який весь час виголошував неприхильні для українців коментарі, "заохотили" словами все-таки встати двох українців з Польщі, які знайшлися серед учасників події. Після цього він і замовк. Серед львів'янок популярністю тішився Чеслав Яніцький, відомий, зокрема, як прихильник польськості Львова. Дами прикривали його своїми тілами, говорячи: "Schowamy pana, bo jak pana zobaczą, to jeszcze coś zrobią".

Без двох слів – відкриття цвинтаря Орлят було великим патріотичним святом поляків, які там почували себе як вдома. Для українців це ще один урок, як слід шанувати своїх синів та дочок, які впали у боротьбі за Україну, у цьому й за Львів. Навіть покладання квітів на могилах стрільців на Янівському цвинтарі представниками українського і польського президентів Олександром Зінченком та Єжи Баром не зменшило відчуття, що українським борцям за український Львів присвячено увагу лише при нагоді відкриття польського пантеону. Щоправда, президент України переконував, що "...відкриття меморіялу бійцям Української Галицької Армії – знак того, що Україна готова виконати свій святий обов'язок перед нашими героями. Настав день, коли держава вшановує одну з найяскравіших і найтрагічніших сторінок нашої історії".

Ще пізніше, на прес-конференції на подвір'ї палацу Потоцьких В. Ющенко зізнався, що має великі пляни щодо поїздок до Польщі. Надіється і на те, що відвідає Павлокому, де буде встановлено три пам'ятні хрести українським жертвам польського підпілля АК. Тимчасом польський президент А. Кваснєвський не спромігся однозначно запевнити, що це станеться ще цього року. Покликаючись на своїх співпрацівників, заявив лише, що "такий шанс є". Однак Павлокома – одне з 44 трагічних для українців місць (це далеко не всі), які знайшлися у списку польсько-українського порозуміння щодо увіковічення українських жертв і героїв визвольних змагань на території Польщі. Українці зробили у Львові величезний крок назустріч поєднанню і примиренню з поляками. Тепер слово, а радше його дотримання, за поляками.

Степан Мігус

"Наше Слово", № 28, 10 липня 2005 р.

ГАЛИНА ЩЕРБА

ПЕРЕСЕЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ З ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПОГРАНИЧЧЯ В 40-их РР.

Закінчення з попереднього числа

ІІІ-ій етап переселення – акція "Вісла"

Акція "Вісла" почалась 28 квітня 1947 року. Того ж дня 6 дивізій Польського Війська оточили українські села, а відділи НКВС і чехословацької пограничної сторожі заблькували границю на сході й півдні. Так під командуванням генерала С. Моссора операційна група "Вісла" о 4-ій годині рано 28 квітня 1947 року приступила до виселення 150,000 українців до воєвідств північної й західної Польщі.

Акція "Вісла" мала на меті не тільки розбити угрупування Української Повстанчої Армії (УПА), але й ліквідацію української національної меншости в Польщі. Про це красномовно говорять методи, застосовані при виселенні українців та їх поселення на новому місці.

Починалось виселення завжди о 4-ій годині ранку, давалось на збори 2-3 години, що кожного разу не дотримувалось. Звичайно за такий короткий час не можна було зібратись самому, дітей та ще й дещо прихопити з майна, нажитого за все життя.

Загони регулярної польської армії чисельністю близько 20 тисяч чоловік при підтримці й "консультаціями" військових радників МДБ СРСР виселили решту українців, тих, хто не хотів розуміти погроз та прозорих натяків, і сам не залишив рідної хати та своєї ділянки землиці де-небудь у Бескидах.

Їх за акцією "Вісла" пацифіковано й депортовано на західні й північні території Польщі, особливо в ольштинське, гданське, кошалінське, щецінське та вроцлавське воєвідства. Це відбувалося в часі, коли вже все люди засіяли й засадили, а нового врожаю ще не зібрали, самий передновок. Все це треба було залишати і виїжджати з тим, що можна було кинути на віз, а вірніше, лиш ухопити в руки. За те на новому місці – в колишніх німецьких обійстях – українці застали все знищене, перебране, все, що було найгірше.

Селяни-переселенці склали навіть пісню про історію переселення під час акції "Вісла":

"Поле не оране, жито не сіяне,
Ще й тії мури, та й порозваляні.
Як ми приїхали, стали сумувати,
Ой, Боже ж Ти, Боже, що будем діяти?"

"Мені було тоді заледве 8 років. То була трагедія" – розказує священик Пирчак, один з чотирьох греко-католицьких священиків у кошалінському воєвідстві. – "Пам'ятаю, збіжжя вже колосилося, а навколо велика розпач. Люди рвали собі волосся з голови, цілували пороги, вікна, двері. Мали дві години на залишення своїх домівок. Дозволено їм було забрати тільки те, що помістили на віз. Залишили засіяні поля. Ми їхали понад тиждень телячими вагонами разом з коровами, свиньми. Нам невідомо було куди нас везуть. На щастя було літо…

Одержали найгірші будинки, ті кращі були зайняті поляками, які приїхали два роки раніше – в 1945 році. Інколи ще гарячий обід стояв на столах по німецькій родині. Будинок, який ми одержали, не мав вікон, дверей, був критий соломою. Дві родини там замешкали. А землю, пагорб ми дістали за три кілометри від дому. Сіяти було вже запізно, то ж батько ходив до праці до поляків, а вони думали, що ми є бандити, так їм влада говорила".[1]

"Виселення українців загально було підтримуване польською громадськістю. До того привели антагонізм, які виникли перед війною і під час війни, а також дії УПА, яка діяла на теренах південно-східної Польщі з 1942 року. Польсько-український конфлікт, підсилюваний німцями і використаний радянською владою, перетворився в 1945-1946 роках в справжню громадянську війну, яка відбувалась на теренах південно-східної Польщі".[2]

---

[1] Grupinska A., Byc Ukraincem w Polsce // Obserwator wielkopolski, №7 (143), 1990.22.04 – s. 11.

[2] Там же.

"Акція, під кодовою назвою "Вісла", охопила біля 150 тисяч осіб (30 тисяч родин) з теренів південно-східної Польщі (воєвідства ряшівське, люблінське). Переселення українців загально звинувачених в бандитизмі (кожний українець трактований польською владою як співучасник УПА), тривало з перервами до 1948 року. Створило величезні матеріяльні витрати, обезлюднило Бескиди, принесло моральну шкоду – знищено культуру польсько-українського пограниччя, а брутальні методи примусових масових переселень не тільки не розв'язали так званої "української проблеми", але ще більше ускладнили і так суперечливі відносини".[3]

Концтабір в Явожно

Зорганізований за найкращими гітлерівськими та сталінськими зразками, концтабір в Явожно став пристановищем для українського населення.

Як пише відомий історик Є. Місило, рішення про заслання до табору кількох тисяч українців не було випадковим, так само, як і думка про виселення 150 тисяч українців не зродилася раптово, під впливом смерти генерала Свєрчевського. Підготовка до вирішення українського питання в Польщі тривала від осені 1946 року. Найменш шкідливим методом вважалось виселення цивільного населення і найсуворішим – посадження в концентраційний табір тих, яких визнано небезпечними для польської держави.

"29 березня 1947 року, Політбюро, на чолі з Генеральним секретарем ЦК ПРП Владиславом Гомулкою прийняло рішення про виселення українців.

23 квітня 1947 року на засіданні Політбюро була винесена постанова про утворення "для підозрілих українців" табору в Явожні у Краківському воєвідстві, на території філії бувшого концентраційного табору Аушвіц (Освенцім).

Кого ув'язнювано в Явожні? У першій фазі акції "Вісла" був один критерій: підозра про сприяння УПА. Цього вистачало, щоб за табірними дротами опинились священики (22 греко-католицьких і 5 православних), вчителі лікарі, словом представники вдіносно нечисленної української інтелігенції. Однак, основну масу в'язнів становили українські селяни.

У Явожно не направлялося членів УПА і ОУН, схоплених військом. Після закінчення акції "Вісла" членів УПА судив Районний військовий суд у Кракові, Ряшеві і Любліні. В 1947-1950 роках засудили вони на смертну кару 342 українців.

Серед 3936 в'язнів в Явожно були 823 жінки і кільканадцять дітей".[4]

В кінці липня 1947 року в табір почали привозити українців, схоплених органами безпеки під час повернення з західних і північних земель в рідні сторони по залишене майно, яке

[3] Там же.

[4] Місило Є., Явожно // Наше слово, №4 (1697), 1990.01.28. – с. 5.

Марія Янко

ЧИ ЧУЄШ ПОКЛИК РІДНОЇ ЗЕМЛІ

Чи чуєш поклик рідної землі,
Що пів століття стогне у неволі:
«Невже мені довіку буть в ярмі,
І доки будеш ти німою сиротою?..»
І ронить роси з ночі до зорі.
Ті роси – сльози нашої землі,
Що й досі над могилами голосить
Похованих героїв – дочок і синів,
І їх згадати поіменно просить.
Похованих. На рідній, не своїй землі.
І досі ще приходить в сни вона
Вже посивілим хлопцям ясночолим,
Й дівчатам, вже голубкам срібнокосим,
Котрих літа з життя беруть щодня.
Вигнанців із землі святої.
Осиротіла матінко моя,
Я стала сиротою теж без тебе.
Моє коріння в тебе я взяла,
І паросток пустила в світ великий.
Прости, що не на батьківській землі.
Ідуть роки. І поки сил він набереться,
Я поливатиму його із джерела,
Що ПРАВДОЮ про тебе назоветься,
ЛЮБОВЮ й Вірою – щоб ти ще розцвіла
У щасті й волі…

більшість сімей не змогла забрати з огляду на короткий термін виселення або брак транспорту. "Про їх долю вирішив наказ командира оперативної групи 'Вісла' від 16 липня 1947 року, щоб 'всіх тих українців, яких виселено, а які безправно повертаються, арештувати і передати у розпорядження відділенням і відомствам громадської безпеки. Відомства безпеки – згідно з отриманою інструкцією, будуть направляти цих людей до табору праці в Явожні'. Саме вони становили більшість серед 378 чоловіків і 160 жінок. ув'язнених в період від серпня до грудня 1947 року".[5]

Цвинтар в Дошні. (Фото Стефан Стемпін)

Так трагічно для українського народу закінчилось насильне виселення решти українців на західні й північні землі Польщі під кодовою назвою "Вісла". Здавалось би, що таких тортур ніхто би не витримав. Витримали їх українці.

Справа Явожна має два аспекти: моральний і правовий... Моральна оцінка злочинів, учинених українцям у таборі, була і залишиться однозначно негативною. І тепер вже навіть польський сенат прийняв 3 серпня 1990 року рішення про визнання цієї акції "Вісла" злочинною проти українського народу.

Деякій частині українського населення вдалось різними шляхами емігрувати до США і Канади, утворивши доволі численну українську діяспору.

А споконвічні українські землі – Лемківщина, Надсяння, Холмщина, Підляшшя, з легкої руки і волі "батька всіх народів" Сталіна залишились під Польщею.

II. ПЕРЕСЕЛЕННЯ ОЧИМА ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ – З ВІДСТАНІ РОКІВ

При Львівській регіональній історико-просвітницькій організації "Меморіял" працює комісія в вивчення обставин українсько-польських переселень в післяокупаційний період, завданням якої є відновлення історичної правди про ці події. Серед учасників подій переселення проведено соціологічні дослідження методою пресового опитування.[6]

До нас надійшло 785 анкет, хоч реальна кількість людей, які висловили свою думку, трохи перевищує цю цифру. Окремі анкети заповнювали цілими сім'ми, родинами і не в кожному випадку такі анкети можна було опрацювати на ЕОМ. Крім анкет ми одержали ще й листи-спогади. Це свідчить про зростаюче зацікавлення людей до цих подій, про небайдужість до яких засвідчили у своїх листах майже 500 чоловік.

Від переселенців з Лемківщини ми одержали 235 анкет, з Надсяння – 385, з Холмщини – 165. Опитані – люди в основному середнього і старшого віку: від сорока років і поза шістдесят. Але найбільш активними виявилися шістдесятисімдесятирічні. Їх – 51,2 відсотка.

Найвищого апогею насильницькі виселення досягли в 1945 році (про це вказали в анкетах 44,5 процентів опитаних переселенців) і в 1946-му – 30 процентів.

Як показують результати соціологічного дослідження, лише 4,8 відсотків з числа переселенців, котрі надіслали нам листи з анкетами,

[5] Місило Є., Жертви Явожно // Наше слово, №12 (1705), 1990.03.25. – с. 3.

[6] Анкета (Меморіял) // Ленінська молодь, 1990.04.01.

були "добровільно" переселені. З них – 7,1 відсотки – добровільно переселені з Лемківщини, 2,8 – з Надсяння, 6,3 – з Холмщини.

А про те, що примусово виселені з докорінно рідних земель, пишуть 95,2 процента опитаних. У тому числі 92,9 – з Лемківщини, 97,2 – з Надсяння, 93,7 – з Холмщини.

Нелегко було людям залишати свої прадідівські оселі, майно, прощатись зі своїм рідним краєм. І досі вони чують плач і крики, з яким покидали люди свої села. Деяких жінок чоловіки виносили на руках на дорогу, насильно відривали їх від рідних порогів – пишуть у своїх спогадах переселенці... Рідні гори та рідні землі насильно від українців відібрали під час переселення за наказом Сталіна, котрий міг лише одним підписом, одним помахом руки накоїти стільки лиха на землі.

І перевозили переселенців з рідних місць в антисанітарних умовах, про це підтверджують 96 відсотків опитаних.

"... В яких умовах відбувся переїзд? В дуже важких, – пише в листі переселенка з Перемишля, тепер жителька м. Рудки Самбірського району Львівської області. – Для переїзду на чотири сім'ї давали один вагон-товарняк, в якому були і люди, і коні, і корови, і птиця, харчі, зерно та одяг. Більше нічого не можна було взяти. Що можна взяти сім'ям чотирьох господарів у один вагон? Два тижні до переїзду ми жили на станції, чекаючи, коли подадуть вагони, щоб погрузитися, цілий місяць нас возили від станції до станції, не хотіли приймати переселенців, яких було дуже багато.

Нарешті, об'їздивши ряд містечок Львівщини, ми зупинилися в містечку Рудки, хоч зареєструвалися переїхати до Львова. Коли ми приїхали, то почалися справжні митарства нашої сім'ї. Вже в дорозі паша для худоби закінчилася, в м. Рудки нам дали одну стару хату без вікон і дверей, без підлоги на 4 сім'ї. А тут на порозі зима. Так проживши два місяці, ми потім переселились в інший будинок і жили з поляками..."

Про подібні факти переїзду пишуть майже усі переселенці.

Вивантажували людей в степу на тупикових станціях, як правило, під вечір. Ніхто не поспішав до них підходити. Потім розселяли їх по селах. Страшно було дивитись на колись заможних селян, які раптом були перетворені в рабів. Підселяли людей до місцевих жителів, які після війни й самі жили в скрутних умовах.

У східних областях України веліли працювати в колгоспах, за працю нічого не платили, до людей ставились з підозрою, називали їх поляками. В західних областях України ще колгоспів не було. Люди наймались до господарів на роботу, які не дуже мали чим розплачуватись за роботу, і в результаті доводилось їм навіть голодувати. За даними соціологічного дослідження, про це стверджують 68 процентів переселенців.

І тут усі зрозуміли брехню сталінських чиновників, які переконували при виїзді, ніби на переселенців давно вже чекають порожні хати. Люди сприймали нові місця поселення – як сон, туга за рідним краєм не давала спокою.

І знову почались митарства в 1946 році, році засухи в східних областях України, знову – на захід, додому. Тут переслідування, затримки в дорозі, пошуки житла й праці, що доповнювалось ще й голодом. Старші люди не витримували, вмирали. По кілька разів змінювали місце проживання у пошуках житла і праці, поки не витратили все своє майно і змушені були осісти.

Про відсутність відповідних умов життя на новому місці поселення вказує 84,2 відсотка опитаних переселенців. І лише 26,8 з числа опитаних переселенців змогли влаштуватися на роботу за спеціяльністю.

Серед переселенців були й такі, які зазнали переслідувань на новому місці поселення – 44,6 процента за результатами нашого дослідження. І тут їх не минули сталінські репресії, переслідування. Були також фальшиві свідчення односельчан.

* * *

З того часу минуло більше півстоліття. Загоїлися рани в душі і в серці багатьох, котрі залишилися у живих із переселенців. А скільки ж їх загинуло тих, невинних людей?

Результати соціологічного дослідження показують, що і досі не зникла туга за рідним домом. Це стверджують 73,2 процента опитаних

переселенців. Туга за рідним краєм перелилась в поезію і пісні:

"Ой, верше мій, верше,
Мій зелений верше,
Юж мі так не буде,
Як мі було перше.
Бо перше мі било,
Барз добрі мі било…"

Співається у лемківській пісні.

"Жили ми собі, не тужили,
Весело час спливав.
Та прийшли чужі люди
І виселили нас…
Де мої гори,
Де моє поле,
Де моя пісня,
Де мій рідний край?
О, Лемковина! О, Лемковина!"

Так співали лемки на "Лемківській ватрі – 89" в гірському мальовничому селі Бортне, Новосанчівського воєводства.

І мимоволі згадались слова першого директора української гімназії в Перемишлі Григорія Цеглинського:

"Де срібнолентий Сян пливе,
Хрустральні води там несе…
Он там мій рай
Той рідний Край!"

ВТРАЧЕНОГО НЕ ПОВЕРНУТИ

Така доля спіткала величезну кількість українського народу. Питається: За що така кара нашому народові? Хіба, що за те, що він любить свою рідну землю, свою мову, культуру, з повагою ставиться до інших народів. Це що? Бажання було створити таким чином штучний голод 1933 року, який тоді не охопив тієї частини української землі?

На щастя цей народ вижив. Як так могло статись, що поляки – слов'янський народ, одного Бога віри, з українцями міг так жорстоко розправлятися з українським населенням? Українці не знаходили захисту від тогочасних урядів Сталіна-Ґомулки.

Сьогодні, на відстані років цих трагічних подій можна зробити висновок, що обставинами їх була сталінсько-ґомулківська змова, яка створила машину терору нацьковування одного проти другого польського і українського народів і таким чином добивалася знищення обох. І нічого дивного, що у поляків є Катинь, в українців – Павликома, Піскоровичі, Малковичі, Соловки, Колима. Та й не перелічити всіх місць, де знаходяться відомі й невідомі захоронення закатованих і розстріляних українських і польських громадян.

Сьогодні, в час демократії, встановлення історичної правди, ми повинні дати політичну оцінку обставинам українсько-польських переселень в післяокупаційний період. Цим подіям іншої оцінки не можна дати, як ґеноцид сталінсько-ґомулківської репресивної політики. Пам'ять про їх жертви повинна об'єднувати всі нації.

Операція "Вісла" була антигуманною, суперечна нормам міжнародного права, спрямована на руйнування стародавньої етнічної культури українського народу і передбачала швидку асиміляцію виселених.

Втраченого не повернути. Це добре усвідомлюють майже всі переселенці. Бо ж і вік не той, коли б можна було починати життя спочатку. А їхні діти і онуки народились і виросли вже на нових землях. Вони не претендують на повернення на колишні землі своїх дідів і батьків. Але їм цікаво побувати на батьківщині родичів, відвідати могили предків, ознайомитись з історичними і культурними пам'ятками цього краю.

Ми більше ніколи не повинні допускати національної ворожнечі. Між двома слов'янськими народами-сусідами – українцями і поляками, повинен бути відкритий кордон для вільного відвідування своїх рідних місць, місць захован своїх предків, збереження історичних та культурних пам'ятників. Це сприяло б перемозі розуму над непорозуміннями в історичному минулому цих двох народів та розвитку дружніх сусідських взаємовідносин і порозумінь.

ЛЕМКІВСЬКА МРІЯ

Краянам на спомин

Лети моя мріє понад океани,
Всі моря і ріки мінай,
Спіши, не барися, а добре дивися
Брунарської Кичери шукай!

Де зелені гори, де села в долинах,
Там Біла і Ропа пливе,
Чарівна країна, тота Лемковина,
Не наша – та все ще живе!

Дивись, де ялиці, сосни і смереки,
Де ґонти на хижах старі,
Церкви деревляні, на кожній три бані,
Три хрести високо вгорі.

Там ти зупинися, у дім причалися,
Три брами мені привітай!
Заглянь у віконце, як засяє сонце
Мій низький поклін передай!

Глянь, з правого боку, лицем до Кичери
Там гріб мого брата стояв,
Що для своїх лемків, бідних, покірненьких
Свій труд і життя він віддав.

Хоч по сорок роках, по різних мороках
Це в мене в душі, ви на дні,
Та в серці лелію, ту химерну мрію
І бачу це все – мов у сні.

Іду на Кичеру, ще темно у лісі,
Стрічаю сім'ю борсуків,
Вітаю ялиці, п'ю воду з криниці,
З моху витягаю грибів...

Вертаю над річку, де все на Йордана
Єґомосьць нам воду святив,
І бачу ту рибку, якої на вудку
Роками не можу зловить.

Раптом чую дзвони, бачу, йдуть у Баниці
На відпуст, на Спаса, все йде,
Вже утреню скінчили, престіл прикрасили,
Вже декан на Службу стає.

Десять при престолі, а два диякони
На зміну єктенії беруть,
Хористи під дубом, це – гордість всіх кругом, –
Бортнянського у небо несуть.

Повно тут з Ганчови, Фльоринки й Висови
До Брунар на відпуст прийшли,
Богу помолитись, спасіння просити,
Разом всі родини зійшлись.

Протираю очі, гейби серед ночі
Чи дійсне це все – чи мара?
Чи туга жре душу? Та мріяти мушу,
Бо лопне голова стара...

Дивлюся на хижі, сади, загороди,
З коминів вже курить ся дим,
А Семан з Югаском з біленьком запаском
Гукають з Кичери на Хим.

Ой, верше, мій верше, мій зелений верше,
Чи буде на кєрмеш калач?
Як перше бувало, щиро здоровкали, –
А тепер молися! Не плач!

Встане Україна, у кожного сина
Лемківська душа відізвесь.
Внуки повернуться, за руки візьмуться
Свобідний буде народ весь!

Будуть знов вечірки до осінної зірки,
В Різдво коляда загуде!
Зафурчать куделі у кожному селі
І знова – як перше буде!

Михайло Брунарський

липень-серпень, 1983 р.

П.С. Можна співати на мельодію пісні "Де синії гори, де гори Карпати...".

LEMKIVSHCHYNA

VOL. XXVI FALL 2005 No. 3

COMMUNITY WELCOMES UKRAINE'S PRESIDENT VIKTOR YUSHCHENKO TO NEW YORK

At the Banquet. President of Ukraine Viktor Yushchenko and First Lady Kateryna Yushchenko.

Ukrainian President Viktor Yushchenko, leader of last fall's Orange Revolution in Ukraine, was honored at a banquet at The Pierre on September 16 by New York's Ukrainian American community on his first visit here as president. President Yushchenko was traveling to New York for the plenary meeting of the 60th session of the UN General Assembly, and on September 17 he accepted the 2005 Philadelphia Liberty Medal in Philadelphia.

Viktor Yushchenko captured the world's attention as leader of the Orange Revolution in November 2004, when hundreds of thousands of his supporters took to the streets to peacefully protest the rigged November 21 presidential run-off election that he lost. After a tense 12 days, Ukraine's Supreme Court ruled that the election was fraudulent and nullified it. In a repeat vote on December 26, 2004, Yushchenko won the Ukrainian presidency handily.

A coalition of Ukrainian American organizations of the New York metropolitan area, spearheaded by the Ukrainian Congress Committee of America, honored President Yushchenko and First Lady Kateryna Yushchenko at The Pierre in New York City.

Organization for Defense of Lemko Western Ukraine was represented in the Ukrainian American Community Committee by Marie Duplak, member of the National Board. At the banquet, ODLWU was represented by Stefan Howansky, vice President.

ASSOCIATION OF RUSYN-UKRAINIANS IN THE SLOVAK REPUBLIK – MEMBER OF THE UKRAINIAN WORLD CONGRESS

From August 11-13, 2005, Ukrainian World Congress President Askold S. Lozynskyj was a guest of the Association of Rusyn-Ukrainians in the Slovak Republic (ARUSR). The Slovak Republic (SR) is particularly interesting from the Ukrainian perspective in that Ukrainians-Rusyns reside on their ethnic native land but outside the borders of Ukraine and thus are considered a part of the Diaspora. The total population of the SR is a little more than five million with approximately one hundred thousand Ukrainians-Rusyns. Unfortunately, the last census resulted in a smaller calculation and divided Ukrainian-Rusyns into two groups. A significant problem for Ukrainians in Slovakia is "political Rusynism" which insists that Ukrainians and Rusyns are two different nationalities. The Slovak authorities exploit the ancient maxim "divide and conquer" and popularize the two nationalities theory, thereby diminishing the size and influence of both groups.

Museum under the open sky in Svidnik.

The predominant share of Ukrainians resides in the Presov region (one of seven regions in the SR), in such cities at Presov, Svidnik etc. The headquarters of the ARUSR is situated in Presov. Svidnik is the site of an extraordinary Museum of Ukrainian-Rusyn culture, an art gallery and a "museum beneath the open sky," where traditional church, school and dwelling architecture from different villages within the Presov region are on display. Svidnik hosts an annual Ukrainian Cultural Festival attracting an audience from all of the SR. The governor of the Presov region and the mayor of Svidnik are both ethnically Ukrainian. Ukrainians have radio programs, newspapers, magazines, schools, Ukrainian language classes, a state professional theatre, choirs and various folklore ensembles. However, the names of streets in areas largely inhabited by Ukrainians are strictly in Slovak in contrast to areas largely concentrated by Hungarians where Hungarian is a second language. The presiding bishop of the Greek Catholic eparchy is Slovak. Financial difficulties arise since funding is earmarked for specific projects only and not administrative expenses. The economic situation in the SR and the lack of financial resources of its citizens does not enable adequate private funding. Further, the community feels an intentional attempt to assimilate Ukrainians within both the Slovak and Roman Catholic amalgams.

In the course of his visit, the UWC President met with the SR's former President Rudolph Schuster, the Governor of the Presov region, the Mayors of both Presov and Svidnik. Additionally in Presov he visited with Ukraine's Consul General Inna Ohnivec. Relations between Ukraine and the SR are normal, yet limited. Even after the Slovak Republic's admission into the European Union, trade with Ukraine increased with the balance favoring Ukraine. During the second day of his visit, the UWC President was hosted at the home of the President of the European Congress of Ukrainians Levko Dovhovych in Kosice. Additionally there was a meeting with the Presidium of the ARUSR, during which both sides provided information about themselves and discussed mutual concerns and the parameters for future cooperation. The press conference held in Presov was widely attended by Slovak and Ukrainian media. Of

AN EVENING WITH JULIA DOSZNA AT COLUMBIA UNIVERSITY IN NEW YORK

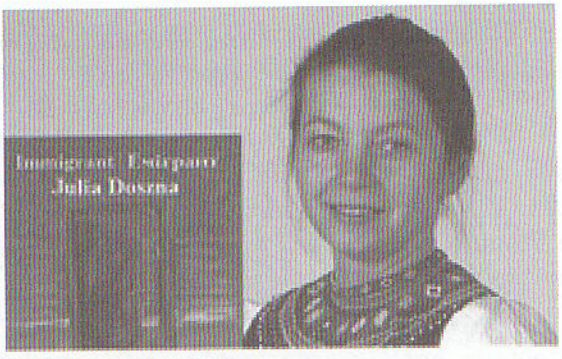

On September 8th, 2005, the Ukrainian Studies Program and the Center for Ethnomusicology at Columbia University sponsored a performance of Lemko folk songs, featuring **Julia Doszna**.

Julia Doszna, born in the village of Bielanka in the Lemko region (now located in south-eastern Poland), performed songs from her newly-released album, titled "Immigrant." Many of these Lemko folk songs, depicting the life of immigrants who came to the U.S., have been resurrected and not heard in over a hundred years.

Julia was accompanied on the piano by David Libby, who has worked as a professional pianist in the United States for over 20 years and who, while earning his Master's of Music Degree from Rutgers University, studied with jazz piano legend Kenny Baron.

Adriana Helbig introduced Ms. Doszna before her performance.

MONUMENTS TO HONOR UKRAINIAN INSURGENT ARMY (UPA) CANNOT BE ERECTED IN POLAND*

No monuments to honor the Ukrainian Insurgent Army (UPA) can be erected in Poland, the secretary-general of the Council for the Protection of Struggle and Martyrdom, Andrzej Przewoznik, told the Parliamentary Assembly of Poland and Ukraine on Monday, July 18.

Przewoznik stressed that the negative attitude of Poles towards UPA was not the reason for making it impossible for Ukrainians to tidy the graves of UPA soldiers in Poland.

He stressed that UPA has been perceived by Poles who lived on Poland's pre-war eastern territories and at the Polish-Ukrainian border in a negative way but stressed once again that Ukrainians could seek graves of UPA soldiers in Poland and tidy them.

Poland and Ukraine will not change their position concerning historical events. We are not going to force anyone to adopt our vision and assessments, Przewoznik said but stressed that the bilateral agreement to seek graves in the two countries was a "humanitarian issue resulting from the international law".

* *PAP news agency,* Warsaw, Poland, Monday, July 18, 2005.

particular interest was the Slovak Rusyn-Ukrainian community's imminent induction into UWC membership. Press coverage extended throughout the SR

The UWC President was escorted throughout his visit by the Chair of the ARUSR Ivan Laba, his two deputies – Petro Sokol and Pavlo Bohdan together with Ukraine's Consul General and the ECU President.

On August 17 2005 the UWC Board of Directors meeting in Kharkiv voted to accept the ARUSR for membership in the UWC.

(UWC Newsletter, September 2005)

COMMENTARY

"The Pride 'of the People without the Country'"

Under this title Maya Kremen wrote an article about the Lemkos in the Bergen/Passaic (NJ) daily newspaper "The Record" dated August 8th 2005.

The article was based on the interview with the members of the Lemko Association:

"[...] The Lemkos are a Russian Orthodox minority who lived in the Carpathian Mountains, which run through what is now Ukraine, Poland, Romania and Slovakia. Their people were persecuted during World War I by the Austro-Hungarian Empire, and again in 1947, when they were displaced after the Soviet Communists took over Poland. Although estimates on the number of Lemkos remaining differ, about 60,000 are said to live in Poland today.[...].

As a response to the article, Ihor Dlaboha and Zenon Halkowycz sent letters to Maya Kremen:

Dear Maya,

I read your article in yesterday's newspaper about Lemkos with interest but found it to be incomplete. You write about Lemkos being a people without a country, yet you do not mention that there is a significant number of Lemkos who are proud of the fact that Lemkos trace their heritage to Ukraine and the Ukrainian nation, both of which today are free. Lemkos fought for Ukrainian independence in many wars since the early 1900s. You write that there are few Lemkos who know the language. My wife, who is not grey haired and hails from western Ukraine, speaks perfectly the Lemko dialect. The gentlemen who I cc'd here, Zenon Halkowycz, president of the Organization for the Defense of Lemkivshchyna (the land of Lemkos), a resident of Bergen County, speaks perfectly the Lemko dialect. The organization, founded in the United States by immigrants from Lemkivshchyna, is about 75 years old. As a matter of fact, there were hundreds of Lemkos who speak the dialect as well as Ukrainian, who attended the dedication this summer of a Ukrainian Catholic chapel in memory of the victims of the Communist Polish resettlement – in collusion with Soviet Moscow – of Ukrainian Lemkos after World War II, which resulted in death and hardship to hundreds of thousands of Ukrainian Lemkos. The event, held at the Ukrainian American Youth Association estate in Ellenville, NY, also featured a grande concert of Lemko and Ukrainian song and dance. Too bad you missed it. In essence, you also missed a large number of Ukrainian Lemkos, who are fiercely proud of their Lemko and Ukrainian heritages, who live in and around Passaic and Clifton, go to the Ukrainian Catholic church there, live throughout New Jersey, the United States, Canada, western Europe, Poland, Slovakia, Ukraine – heck, everywhere. Young and old, never forgetting the past as they build their future. My father, by the way, also came from Lemkivshchyna. [...]

Cordially,

Ihor Dlaboha

August 19, 2005

Ms. Maya Kremen
The Record

Dear Ms Kremen,

I read your article in Mondays *Record* about the Lemkos which sadden me, because of so many inaccuracies in your story. To say that the Lemko are a people with out a country is totally untrue. I will not attempt to educate you about Lemko history or geography, but suffice to say that Lemko are Ukrainians, due to the politics of central Europe in the early part of the 20th century were forced at any one time or another to live under various governments such as the Austrian/Hungarian Empire, subsequently under Polish rule etc. As far as your statement that there are a few Lemko left I assume in America or Passaic County, and even fewer who speak their original Lemko dialect, is totally untrue. In the Bergen Passaic area the Lemko community thrives has its organizations and conducts cultural events and activities. The graying and the old age is offset by the multitude of young men and women, young Lemko families with children who will proudly tell you that they are Ukrainians of Lemko descent. I do not know Ms. Maryann Bacsik with whom you meet, but I would ask her where did her grandparents came from, was it Sanok, Komancha, Horlyci or any rural village in Lemkivshchyna. Yes, Ms. Bacsik, we Lemko do have an identity and a country, we are Ukrainians. The last great evil after WWII was the Polish Communist Government's repression of Ukrainian Lemko population living in Poland, in 1944 the communist governments of Poland and Russia began a forceful repatriation of Lemko to the Soviet Republic. In April 28, 1947 The Polish communist government began a shameful forceful evacuation of all Lemko from their ancestral lands that were missed by the first repatriation to the newly acquire lands in the north east of the country from where the German population

AD MEMORIAM

VASYL MADZELAN

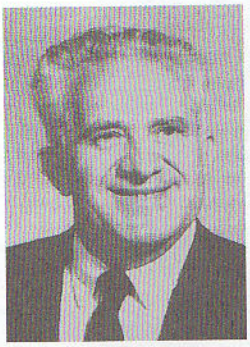

On June 3, 2005, not only Ukrainians in the state of California but also Ukrainians throughout the world suffered a great loss. On that date God took **Vasyl Madzelan** from us.

Vasyl was born June 22, 1917, in Monessen, Pennsylvania, to immigrants Wasyl & Alexandra (Szczambura) Madzelan from the Ukrainian region called Lemkivshchyna. As most of Ukrainian immigrants to the USA in those days worked hard, in the coal mines or steel mills of Pennsylvania, Vasyl's parents understood the need of education and urged their children to "learn".

In 1920, the Madzelan family returned to its roots in Lemkivshchyna to their original village of Biltcareva/Bincharova, which is located in the Novy Sanch County, now in Poland. Vasyl, completed his primary education in Novy Sanch, and then entered the gymnasium in Ternopil, called Jurko Slovackyj, which he completed in 1937. In 1937, Vasyl returned back to his village in Lemkivshchyna and the following year he returned to his birthplace in Pennsylvania, USA.

In the USA as an immigrant, all Ukrainians were referred to as "hunkies" and "greenhorns" at that time and qualified to work only at dirty and dangerous jobs that locals did not want like the coal mines, steel mills or cleaning toilets. When Vasyl came back to America, he first served his country in the CCC's (Civilian Conservation Corps at Camp Oronoco, Virginia in Company 2360 from 1938-1940). From 1940-41, he attended school at Philadelphia School of Industrial Arts, but when WWII broke out, he enlisted in the US Army in 1941. Vasyl served in Europe and the Pacific. He also served in the Korean war. After 20 years of honorable military service in the US Army, Vasyl retired with the rank of Major.

During military service Vasyl received a Bachelor of Science Degree from the University of Maryland. After military service Vasyl attended University of California in Sacramento, California. He also held many art shows of his works and published articles and his art works in Ukrainian and English publications.

Vasyl was very proud of his Ukrainian/Lemko heritage. He supported Ukrainian organizations, such as churches. An icon of Archangel, Vasyl's work and donation, can be viewed at St. Andrew Ukrainian Catholic Church in Sacramento, California.

I became acquainted with Vasyl at one of his art shows when to my surprise he came to me, gave me a hug and called me "miy Krayan" translated means "my country man". I told him not only was I Ukrainian but also a Lemko. With a happy smile Vasyl answered "yes, I know, that's why I called you 'miy krayan'."

Vasyl was a man proud of his heritage, he was a bellowed father, and a cherished Grandfather.

Alex Kachmar

---

was resettled. As a point of interest, the Poles used part of the Nazi concentration camp Oswiencim (Auschwitz) to settle Lemko who were deemed to be troublesome. Many men women and children perished under cruel circumstances. I am the president of a very large and active Lemko organization in America, called "Organization for the Defense of Lemko Western Ukraine Inc." this organization has 23 chapters located from Illinois to the eastern shore, we have 3,567 dues paying members and another 10,000 to 12,000 associate members nation wide. We publish a very fine Lemko magazine called "Lemkivshchyna" whose editor Ms. Marie Duplak was this organizations president for the past 16 years. [...]

Ms. Kremen, I would like to see another article about the Lemko who know their identity. If you wish to publish this letter please do so, I would not object if you wrote a follow up article to the one appearing in Monday's *Record*.

Zenko Halkowycz
President ODLWU Inc.

ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ СФУЛО

Учасники Засідання Президії СФУЛО у Ждині, Лемківщина.

23 липня 2005 року в Ждині на Ватряному полі відбулося Засідання Президії СФУЛО, яке слід віднести до позачергових, але вже традиційних. У засіданні, як гості брали участь заступник Міністра культури та туризму пані Оля Бенч-Шокало, радник Посла України у Польщі Олег Мисик, заступник голови ООЛ в Америці Стефан Гованський, голова ЕКУ Левко Довгович. Президію СФУЛО представляли: голова ОЛ Стефан Гладик, голова СРУС Іван Лаба, проф. Мирослав Сополига, Богдан Віславський, Іоаким Грубеня, доц. Степан Криницький, Володимир Ардан, Андрій Тавпаш, Микола Горбаль, Олександер Маслей, Петро Шафран, Юліан Френчко.

Коротку інформацію про роботу за попередній період подав голова СФУЛО. Після чого було запропоновано головам суб'єктів у стислій формі, користуючись присутністю високого гостя висловити ті наболілі проблеми, котрі до цього часу залишаються не вирішеними. Стефан Гладик звернув увагу присутніх на ті позакулісні ігри, котрі веде місцева влада у Криниці, всіма правдами і неправдами намагаючись спотворити пам'ятник Никифору Дровняку. До нині не виділено фінансування на проведення III Міжнародної Конференції "Проблеми етнічного Відродження Лемківщини", котра заплянована у Криниці на кінець жовтня ц.р. Гостро стоїть питання про вкрай незадовільний стан з музеями лемківської культури у Польщі. Але найбільше здивування і подив виклала інформація Стефана Гладика про те, що до цього часу ОЛ не має свого бюра чи світлиці. Свої претензії про недостатню увагу до русинів-українців Словаччини висловив Іван Лаба. Уряду України на дипломатичному рівні слід більш рішучіше відстоювати права закордонного українця. Аналогічні проблеми, як слідувало зі слів Богдана Віславського, існують і в Сербії та Чорногорії.

Оля Бенч в свою чергу запевнила, що Міністерство культури та туризму буде у міру фінансових можливостей сприяти розвитку самобутньої лемківської культури.

Заступник голови ООЛ Стефан Гованський коротко ознайомив з очолюваною ним Фундацією Дослідження Лемківщини в Америці та піддав гострій критиці деякі висловлювання Заступника Міністра культури та туризму, котрі пролунали під час офіційного відкриття Ватри.

На засіданні було також обговорено плян дій Президії на найближчий час.

Після розгляду ще декількох питань, голова СФУЛО закрив засідання Президії.

проф. Іван Щерба
голова СФУЛО

"ЛЕМКІВСЬКА АКАДЕМІЯ" У ЖДИНІ

З 25 липня ц.р. впродовж двох тижнів у Ждині проходила "Лемківська Академія", котра зібрала півтори десятка молоді зі Словаччини, Польщі та України. Ідея такого університету для нашої майбутньої зміни неодноразово обговорювалась на Засіданнях Президії СФУЛО, але час проходив, а наші Ухвали залишались не зреалізованими. І мені особисто надзвичайно приємно, що уже поспіль двох років стараннями члена Президії СФУЛО Олександра Маслея та невтомного натхненника Петра Тими маємо змогу констатувати факт здійснення наших мрій. Перш за все від імені Президії СФУЛО висловлюю Вам, Олександре і Петре, як організаторам цієї так потрібної нам усім справи, велику подяку. Боже заплать!

"Лемківська Академія" навчає молодь гордитися своїм Краєм, пізнавати його, цінувати культурну спадщину Лемківщини, котру століттями збагачували наші діди та прадіди. Після повернення додому учасники "Академії" зуміють передати набуті знання та враження десяткам своїм однолітам.

Учасники "Лемківської Академії".

"Лемківська Академія", безумовно є одним з найважливіших наших чинників Відродження Лемківщини.

Щасливої дороги незвіданий Край наших рідних Бескидів і творчої наснаги, Тобі, "Лемківська Академіє"!

проф. Іван Щерба
голова СФУЛО

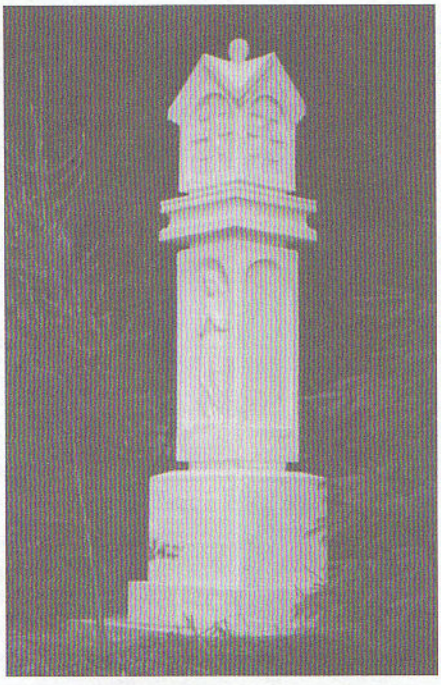

"Родинний знак" Тавпашів.

У селі Святкова Велика, що на Лемківщині 17 липня ц.р. було освячено "Родинний знак", на котрому виписані слова: "З невгасимою любов'ю до рідної землі родини Тавпашів та Грацонів. Зв'язок поколінь: від дідів і прадідів до внуків і правнуків". Автор цієї скульптури заслужений діяч мистецтв України та член Контрольної Комісії СФУЛО Володимир Ропецький. Можемо тішитися, що члену Президії СФУЛО Андрію Тавпашу вдалося зреалізувати свою давню мрію, і бодай через обеліск, залишити нащадкам спогад про місце знаходження хижі, де народився і де пройшло його щасливе дитинство. Думаю, що приклад такої синівської любові гідний наслідуванню. Маємо тисячі знищених осель, церков, цвинтарів. Пусткою зіяє Лемківщина. Коли хоча б кожен десятий лемко встановив би знак на місці згорілої свого няня хижі, правда про нескореність та твердість духу лемків жила б вічно.

проф. Іван Щерба, голова СФУЛО

НОВЕ ЕТНОГРАФІЧНЕ ТОВАРИСТВО „ЛЕМКІВЩИНА” У ВЕЛИКОМУ БЕРЕЗНОМУ НА ЗАКАРПАТТІ

Великоберезнянський район розташований у прикордонній зоні України, Словаччини та Польщі – там, де споконвіку проживає етнічна група лемків. Як у минулому, так і зараз лемки Березнянщини підтримують традиційні етнозв'язки з лемківськими селами Словаччини (Улич, Стакчин, Сніна) та Польщі (Волосате, Устріки Долішні, Дворнік). На Ужоцькому перевалі на висоті біля 1000 м. н.р.м. бере початок ріка Сян, що дала назву лемківському Надсянню, і ввійшла в гімн України.

При тоталітарному режимі транскордонна зона була недоступною для спілкування населення між трьома сусідніми державами. За радянські часи замовчувались національні традиції Лемківщини і в зв'язку з русифікацією частково занепадала лемківська говірка, особливо в містах.

Після проголошення у 1991 році Незалежності України настали сприятливі можливості для спілкування лемків, що проживають на цих гірських теренах. Оживилася етнокультурна діяльність і в самому Великоберезнянському районі. За ініціативою найбільш свідомої частини громадськості 31 липня 2005 р. відбулися установчі збори, на яких створено районне товариство „Лемківщина”. На зборах було обрано раду товариства (5 осіб), його голову, заступника і ревізійну комісію, а також делегатів на обласну конференцію лемків, яку запляновано провести в цьому році в Ужгороді. Бюро товариства розташоване в дирекції Ужанського національного парку (В. Березний, вул. Шевченка, 54).

Більшість населених пунктів району зберігають лемківську говірку, лемківську духовну і матеріяльну культуру, історичні традиції господарювання, куховарство, старовинні релігійні обряди.

Особливо цінними для лемківської культури є дерев'яні храми XVI-XVII ст., котрі охороняються як пам'ятки архітектури в селах Сіль, Кострино, Ужок, Гусний, Чорноголова.

Новостворене товариство поставило своїм першочерговим завданням популяризувати серед населення здобутки лемківської культури, собливо серед молоді, зберігати лемківські обряди, традиції, розширювати етнокультурні зв'язки з лемками Пряшівщини і Надсяння, використовувати засоби масової інформації для відтворення забутих лемківських пісень, народних казок тощо.

Товариство „Лемківщина” органічно влилося у недавно відновлену районну організацію „Просвіта”, яка в 30-ті роки минулого століття була одною з найпередовіших в Ужанській долині. Просвітницька діяльність спрямована на відновлення традиційних завдань цієї організації, виховання любові до краю і прищеплення патріотизму. Березнянщина має своїх героїв, якими гідно може пишатися: це Іван Рогач, секретар о. А. Волошина, першого Президента Карпатської України; Василь Лацанич – посол Сойму Карпатської України; його син Ігор Лацанич – відомий музикознавець і диригент оперних театрів багатьох республік колишнього СРСР; брат і сестра Федір і Марія Зубаничі – письменник і співачка (народна артистка України). У сусідньому районному центрі Перечині два роки тому була проведена чергова лемківська конференція, яка послужила поштовхом до відновлення етнокультурної діяльности в українській частині лемківського краю. Завдяки зусиллям голови СФУЛО проф. І. Д. Щерби та допомозі лемківської діяспори опубліковано збірник доповідей.

З метою охорони унікальних природних ландшафтів Східних Карпат та їх біологічного різноманіття в 1999 р. на площі 39 тис. га було створено Ужанський національний природний парк, який є складовою частиною трьохстороннього Міжнародного біосферного резервату „Східні Карпати”. Адміністрація парку приділяє належну увагу збереженню не лише природної, але й етнокультурної спадщини лемківського краю. Прокладено мережу екотуристичних стежок, яка охоплює найбільш цікаві етнокультурні та історичні об'єкти. Належна увага приділяється розвитку у лемківських селах „зеленого екотуризму”, що матиме для гірського району і певне економічне значення.

Д-р Іван Іванега,
голова районного Товариства Лемківщина

Союз Русинів-Українців Словацької Республіки став членом Світового Конгресу Українців

11-13 серпня 2005 року на запрошення Союзу Русинів-Українців Словацької Республіки (СРУСР) Президент СКУ Аскольд Лозинський перебував у Словацькій Республіці (СР). СР цікава в українському відношенні зокрема тим, що українці-русини проживають тут на своїх етнографічних землях як автохтонне населення, хоча в той же час, оскільки ця територія не належить Україні, зараховуються до Діяспори. Населення СР становить близько п'яти мільйонів, з яких приблизно сто тисяч українців-русинів (останній перепис населення подав набагато меншу кількість та поділив українців-русинів на українців та русинів). Важливою проблемою у СР є "політичне русинство" – воно стверджує думку про те, що українці та русини – два різні народи. Словацька влада, посилаючись на давню приказку „divide et impera", радо ділить українців і русинів. Отже, є дві національні меншини – менші за кількістю та з меншим впливом.

Переважна більшість українців проживає в Пряшівському краю (один з сімох країв СР), в таких центрах, як Пряшів, Свидник та ін. У Пряшеві знаходиться осідок СРУСР та Генеральне Консульство України. У Свиднику – надзвичайний Музей Українсько-Русинської Культури, галерея, музей під відкритим небом, де розташовані церкви, школи та сімейні доми українців з різних сіл Пряшівщини. Тут же щорічно проходить Фестиваль української культури, на який з'їжджаються глядачі з усієї СР. Губернатор Пряшівського краю та мер Свидника – українського походження. Українці мають свої радіопрограми, часописи, журнали, школи, кляси української мови, державний професійний театр, хори та різні культурні ансамблі. Одначе назви вулиць у місцях скупченого проживання українців не є в двох мовах. Епархом греко-католицької церкви є словак. Фінансові труднощі походять від того, що, хоч держава й фінансує деякі проєкти, але фондів на адміністрацію немає. Економічний рівень СР в цілому та матеріальний стан її громадян зокрема є надто бідні для утримання суспільно громадських структур. Громада відчуває, що влада СР намагається її словакізувати,

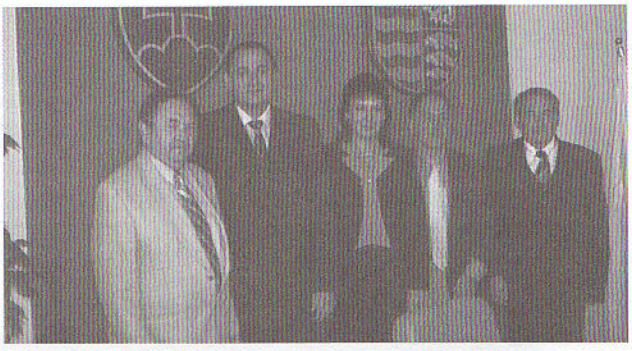

Зліва: Левко Довгович, губернатор м. Пряшова, Ґенеральний консул України в Пряшові, Аскольд Лозинський, Іван Лаба.

відчутною також є політика латинізації з боку Ватикану.

Відповідно до програми візиту, відбулися зустрічі Президента СКУ з колишнім Президентом СР Рудольфом Шустером, губернатором Пряшівського краю та мерами міст Пряшів і Свиндик. Також у Пряшеві відбулась зустріч з Генеральним консулом України Інною Огнівець. Відносини між Україною та СР є нормальні, але стримані. Позитивним явищем є те , що навіть після вступу СР до ЕС, загальний оборот товару між Україною і СР збільшився з балансом на користь України. На другий день візиту Президент СКУ перебував у гостях вдома у Президента Европейського Конгресу Українців Левка Довговича. Відбулась також зустріч з Президією СРУСР, на якій сторони обмінялись інформацією та обговорили проблеми, а також рамки співпраці між СКУ та СРУСР. Прес-конференція викликала велике зацікавлення словацької масмедіа, зокрема щодо членства СРУСР в СКУ. Уся інформація широко подавалась у Словацькій Республіці.

Упродовж візиту Президента СКУ супроводжували Голова СРУСР Іван Лаба, два його заступники – Петро Сокол і Павло Богдан та Генеральний консул України і Президент ЕКУ.

17 серпня 2005 року на нараді Ради Директорів СКУ, що відбулася в Харкові, СРУСР був прийнятий до членів СКУ.

(Бюлетень СКУ, вересень 2005)

Горіли Ватри...

На Рідній Землі...

XXIII Ватра в Ждині

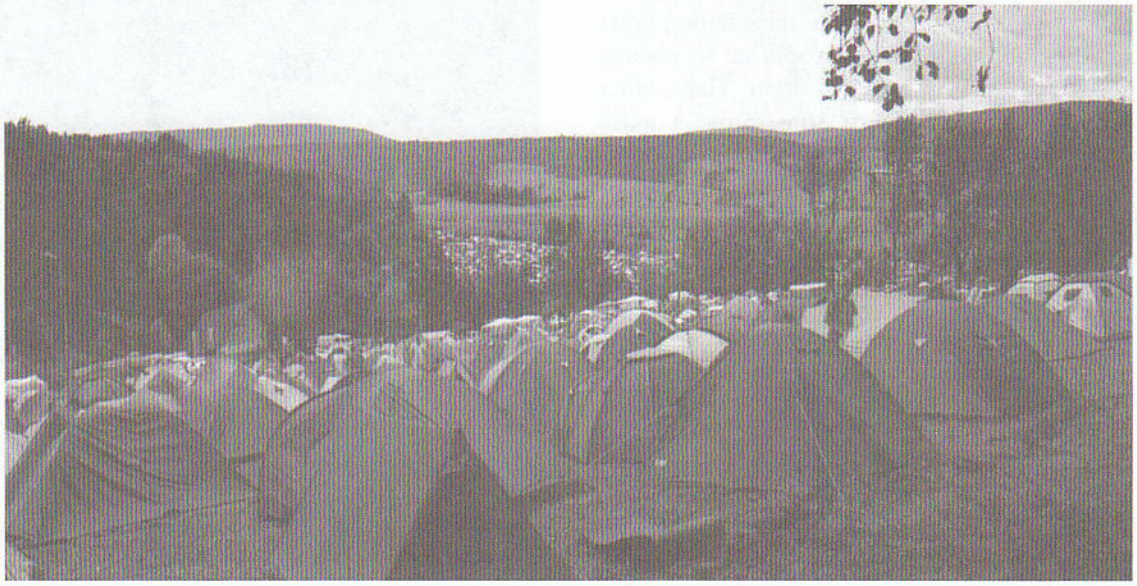

Ватряне поле, вкрите наметами.

Кожного року з наближенням липня, незважаючи на насичений політичними подіями час, попри не завжди добрий стан здоров'я та велику зайнятість, серед лемків всіх поколінь, починається одна з найприємніших в житті пора – підготовка до Лемківської Ватри у Ждині. Їдеться на Ватру не тільки за ради чудесного фестивалю лемківської пісні, а насамперед для того аби бодай "лем кус" пригасити те полум'я жалю та смутку, котре роками палає у наших душах.

Цьогорічна Ватра-2005 була за багатьма ознаками неординарною. Адже це перша Ватра після Помаранчевої революції, яка спричинилася до того, що лемки з України приїжджали в країну Європейської спільноти з високо піднятими головами. Вони були горді з того, що вперше за багато років їм не доводилось червоніти за Президента України і вислуховувати неприємні слова про свою нездатність змінити режими, котрі правили хоча у вже незалежній державі, але нічим не різнилися від тоталітарно-комуністичних. Ватра проходила під патронуванням Президентів України і Польщі. Слід віддати належне заступнику голови СФУЛО на Европу Стефану Гладику, котрий попри не завжди сприятливу ситуацію, зумів разом зі своїми помічниками провести Ватру на високому організаторському і мистецькому рівні. До позитивного слід віднести і офіційне відкриття Ватри, котре була значно скорочене і менш обтяжене промовами. З найвищих українських посадовців Ватру вітала Заступник Міністра культури та туризму Оля Бенч-Шокало, виступ котрої викликав подив та неоднозначну реакцію у ватрян. З вітанням від Президії СФУЛО виступив її Голова. ООЛ в Америці представляв 2-ий заступник голови цієї організації Стефан Гованський.

Гості XXIII Ватри.

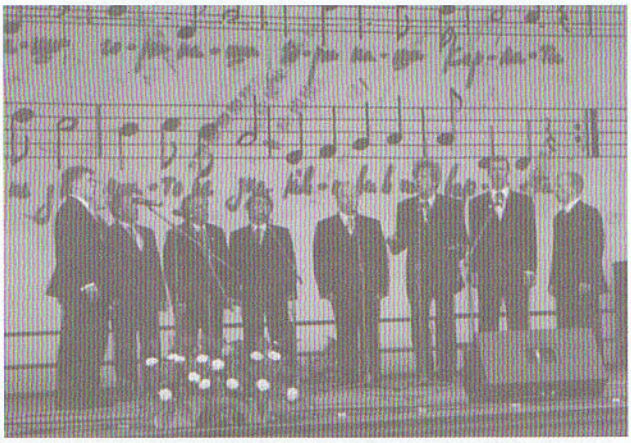

На "ватряній" сцені – Лемки Києва.

Принагідно звертаюсь до всіх вихідців з Лемківщини та їх родин в США та Канаді, аби Ваша присутність на Ватрі у Ждині була куди значно більш значною.

З мистецької частини Ватри слід виокремити прекрасний виступ невеликого за кількістю, але високопрофесійного за якістю колективу, котрий має горду назву "Лемки Києва". Плекаю надію, що в недалекому майбутньому, "Лемкам Києва" разом з його натхненником членом Президії СФУЛО Миколою Горбалем, будуть вигукувати "Браво" наші лемки і не тільки вони, у США та Канаді.

Сумно стає на Ватрі лише в час гасіння вогню, котрий три дні зігрівав своїм теплом. Та рік пролетить, і ми, як вірні діти, повернемося в Ждиню аби знов відчути себе щасливими.

проф. Іван Щерба

Кліфтон, 18 липня 2005 р.

Вельмишановний Голова ОЛП пан Стефан Гладик,

Члени Організаційного Комітету 23-ої Лемківської «Ватри»,

Дорогі Брати і Сестри!

Сердечно дякую за запрошення на Ваше щорічне свято лемківської культури, вже XXIII з черги «Ватру». На жаль, не маючи можливости особисто бути з Вами, цією дорогою пересилаю Вам від Світової Федерації Українських Лемківських Об'єднань американського континенту мої щирі вітання!

Цьогорічна «Ватра» – хоча і не кругле її число – знамення тим, що якраз 15 літ тому, на VIII «Ватрі» у 1990 році вперше на її сцені виступав лемківський хор «Лемковина» зі Львова, який вперше на тій сцені підніс синьо-жовтий прапор та заспівав «Ще не вмерла»... Цьогорічна «Ватра» знаменна ще і тим, що запрошення до участи в ній прийняв перший обраний народом Президент України – Достойний Віктор Ющенко!

Дорогі Брати і Сестри! Протягом цього та 2-ох наступних років відзначатимемо 60-ту річницю депортаційних акцій 1945-1947 рр. Хоча рік тому, у липні 2004 р. тодішній президент України Леонід Кучма видав Указ про заходи у зв'язку з 60-ою річницею виселення, до сьогодні нічого в тому напрямі не зроблено. Отже, нам, яким ті кривди були заподіяні, треба про це постійно пригадувати світові, бити на сполох. І задля того, Український Конґресовий Комітет Америки, провідна централя українських організацій у США у співпраці зі СФУЛО вже розпочала підготовку заходів щодо проведення спільних акцій в 60-ліття депортаційних акцій, зокрема акції «Вісла». Пам'ятаймо, що «Разом нас багато», і тільки спільними силами зможемо добитися успіхів.

Мої дорогі! Ви з'їхались тут, щоб насолодити свою душу і серце чудовими піснями, що лунатимуть із цієї сцени, надихатись свіжим гірським повітр'ям, поклонитись Рідній Землі. Тож і ми, хоча далеко за океаном, бажаємо Вам приємно провести час, як одна велика лемківська родина! А вогонь лемківської «Ватри», який вперше загорів в Манастириськах (Україна), відтак в Елленвіл (США) та зараз в Ждині а опісля горітиме в Канаді – нехай вічно горить у наших серцях! Нехай це буде вогонь любови до Рідної Землі, з якої 60 літ тому нас було вигнано!

Марійка Дупляк, заст. голови СФУЛО, американський континент

На поселеннях...

V Ватра в США

Збірна капеля співаків під час офіційного відкриття Ватри.

Вже п'ятий рік підряд горіла "Лемківська Ватра" на оселі СУМ в Елленвіл, штату Ню Йорк від 24-26 червня 2005 р. Як і щороку, вона горіла яскравим пломінчиком у супроводі "Ватр", запалених в Ждині на Лемківщині, Монастирських в Україні; біля Свідника на Словаччині, Новому Саді у Сербії, Дургам в Канаді, та США – всюди по світу, де доля розсіяла лемків з ніколи не забутої ними батьківщини.

Цей фестиваль провела Організація Оборони Лемківщини в Америці, щоб показати глядачам хоч малу частку самобутньої лемківської культури та народних звичаїв. Тут в Катскільські гори прибула численна українська-лемківська громада не лише з околичних штатів США, але і з Каліфорнії, Канади, України, Польщі та інших куточків світу, щоб вшанувати своєю присутністю концертну програму, яку провадили Анна Прегнер та Степан Шерилів.

І полилася потічком лемківська пісня... Сльози ностальгії на очах тих, хто народився на зеленій Лемківщині, іскри радості на обличчях гостей фестивалю, гучні "брава" супроводжували виступи усіх артистів – професійних та аматорів, співаків і танцюристів, сивочолих та діточок – усіх, хто з чистим серцем та щирою душею відгукнулися на запрошення організаторів. І було їх багато. Хоч і не зможемо згадати усіх у короткому дописі, та земний уклін усім вам, хто зробив цьогорічну "Ватру" такою багатою на мистецькі виступи.

Артистка зі Львова Анна Чеберенчик – "Анничка", батьки якої (родом з Овчар на Лемківщині) були переселені в Радянську Україну розпочала свій виступ піснею "Там на Лемковині". Вона перебуваючи в Америці, прибула сюди з Каліфорнії, щоб розвеселити серця глядачів на Лемківській Ватрі в США вже вдруге. Опісля виступив квартет "Метелиця" і танцювальна група "Мрія" з Пассейку під проводом

Співає ансамбль "Під облачком".

Анастазія Кравчук, заступник головного редактора "Нашого Слова" (третя з права) з представниками ООЛ з прапорами.

Новопобудована каплиця-пам'ятник св. Архистратига Михаїла.

Романа Левковича. Далі на сцені – молоді виконавці: сестри Лідя і Ґабрієля Орос, Роман Цимбала, Гурт "Сузір'я", Віка з Тернополя та багато інших.

Після концертних виступів учасники "Ватри" мали нагоду покуштувати вже традиційних на Ватрі печених на рожнах поросят, а для тих, хто волів іншої української страви – не забракло й вареників, ковбаси з капустою та гарячого борщу й холодних напоїв.

На офіційному відкритті староста "Ватри" Василь Гаргай привітавши всіх присутніх, запросив на сцену фінансового референта СФУЛО – Івана Філя, голову КУ ООЛ – Зенка Гальковича, зас. головного редактора "Нашого Слова" – Анастазію Кравчук, голову КУ СУМ – Богдана Гаргая, голову Фундації Дослідження Лемківщини – Стефана Гованського, голову Комітету Будови Лемківської Каплиці – Стефана Журавського та присутніх представників відділів ООЛ.

У вітальному слові голова Крайової Управи ООЛ З. Галькович привітав всіх прибулих і підкреслив важливість щорічного проведення лемківської "Ватри", а особливо історичне значення 5-ої Ватри "бо в неділю відбудеться посв'ячення лемківської каплиці присвяченої пам'яти жертв акції «Вісла», жертв якої нам невільно забувати". Коротке вітальне слово виголосив Іван Філь, який побажав організаторам успішного переведення Ватри а присутнім учасникам веселого побуту. Далі, у своєму вітальному слові голова Фундації Дослідження Лемківщини в Америці – Стефан Гованський також привітав прибулих й побажав веселого побуту. Він звернувся з проханням зберігати свою культуру та збирати матеріяли про Явожно, акцію "Вісла" та про минуле – все, що залишилось по поневоленій Лемківщині.

З черги голова СУМ в Америці – Б. Гаргай, побажав членам ООЛ успішного переведення фестівалю, а прибулим глядачам гарного відпочинку на оселі та вдалої забави. Він висловив признання Крайовій Управі ООЛ за ініціятиву спонзорування каплиці лемківського стилю на оселі СУМ – присвяченій в пам'ять жертв акції "Вісла" і подякував всім жертводавцям за грошеві дари на будову каплиці, котрої посвячення відбудеться в неділю.

Не має Ватри без Ватрального "вогниська" й цей традиційний, "як священий", ритуал запалення виконали довголітні діячі українсько-лемківської громади в Америці: З. Галькович – голова КУ ООЛ, Іван Завада і Стефан Косьцьолек – члени КУ ООЛ, Ст. Гованський – голова ФДЛ та Михайло Халупа – голова відділу ООЛ в Аобурн. При розпаленні ватри на сцені під проводом Алї Куцевич зведена капеля співаків з США, Канади і України виконали народну пісню "Гори наші Карпати" та інші.

Концертна програма продовжалась виступами "Аннички", сестер Орос, вокально-танцювального ансамблю "Обрії", квартету "Метелиця", гумористів Петра Вислоцького і Івана Греся та інших .

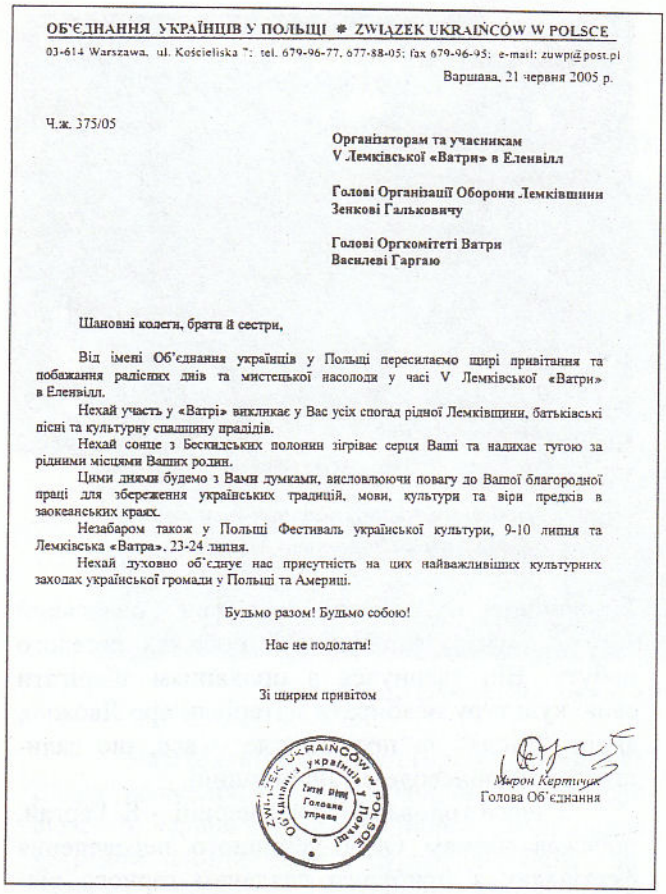

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ У ПОЛЬЩІ ✱ ZWIĄZEK UKRAIŃCÓW W POLSCE

03-614 Warszawa, ul. Kościeliska 7; tel. 679-96-77, 677-88-05; fax 679-96-95; e-mail: zuwp@post.pl

Варшава, 21 червня 2005 р.

Ч.ж. 375/05

Організаторам та учасникам
V Лемківської «Ватри» в Еленвілл

Голові Організації Оборони Лемківщини
Зенкові Гальковичу

Голові Оргкомітеті Ватри
Василеві Гаргаю

Шановні колеги, брати й сестри,

Від імені Об'єднання українців у Польщі пересилаємо щирі привітання та побажання радісних днів та мистецької насолоди у часі V Лемківської «Ватри» в Еленвілл.

Нехай участь у «Ватрі» викликає у Вас усіх спогад рідної Лемківщини, батьківські пісні та культурну спадщину праділів.

Нехай сонце з Бескидських полонин зігріває серця Ваші та надихає тугою за рідними місцями Ваших родин.

Цими днями будемо з Вами думками, висловлюючи повагу до Вашої благородної праці для збереження українських традицій, мови, культури та віри предків в заокеанських краях.

Незабаром також у Польщі Фестиваль української культури, 9-10 липня та Лемківська «Ватра», 23-24 липня.

Нехай духовно об'єднує нас присутність на цих найважливіших культурних заходах української громади у Польщі та Америці.

Будьмо разом! Будьмо собою!

Нас не подолати!

Зі щирим привітом

Мирон Кертичук
Голова Об'єднання

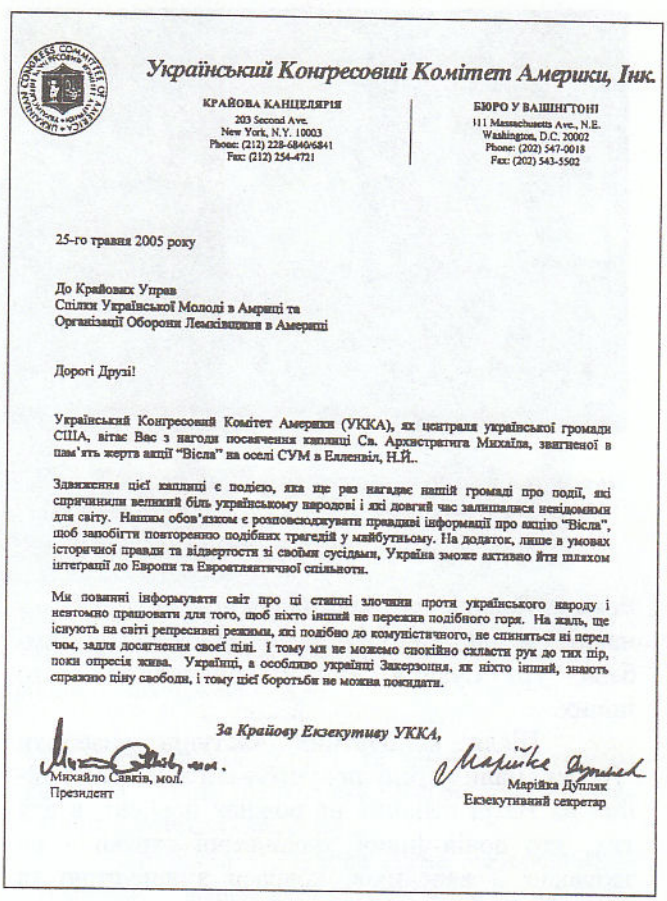

Український Конгресовий Комітет Америки, Інк.

КРАЙОВА КАНЦЕЛЯРІЯ
203 Second Ave.
New York, N.Y. 10003
Phone: (212) 228-6840/6841
Fax: (212) 254-4721

БЮРО У ВАШИНГТОНІ
111 Massachusetts Ave., N.E.
Washington, D.C. 20002
Phone: (202) 547-0018
Fax: (202) 543-5502

25-го травня 2005 року

До Крайових Управ
Спілки Української Молоді в Америці та
Організації Оборони Лемківщини в Америці

Дорогі Друзі!

Український Конгресовий Комітет Америки (УККА), як централя української громади США, вітає Вас з нагоди посвячення каплиці Св. Архістратига Михаїла, звягненої в пам'ять жертв акції "Вісла" на оселі СУМ в Елленвіл, Н.Й..

Здвяження цієї каплиці є подією, яка ще раз нагадає нашій громаді про події, які спричинили великий біль українському народові і які довгий час залишалися невідомими для світу. Нашим обов'язком є розповсюджувати правдиві інформації про акцію "Вісла", щоб запобігти повторенню подібних трагедій у майбутньому. На додаток, лише в умовах історичної правди та відвертости зі своїми сусідами, Україна зможе активно йти шляхом інтеграції до Європи та Евроатлянтичної спільноти.

Ми повинні інформувати світ про ці страшні злочини протя українського народу і невтомно працювати для того, щоб ніхто інший не пережив подібного горя. На жаль, ще існують на світі репресивні режими, які подібно до комуністичного, не спиняться ні перед чим, задля досягнення своєї цілі. І тому ми не можемо спокійно скласти рук до тих пір, поки опресія жива. Українці, а особливо українці Закерзоння, як ніхто інший, знають справжню ціну свободи, і тому цієї боротьби не можна покидати.

За Крайову Екзекутиву УККА,

Михайло Савків, мол.
Президент

Маріїка Дупляк
Екзекутивний секретар

Опісля, до білого ранку учасники Ватри забавлялись при звуках гурту "Галичани" й квартету "Карпати".

Неділя 26 червня 2005 р. ввійде в літопис не лише Оселі СУМ та ООЛ, а також в історію усієї української діаспори в США, бо в цей день, при участи численної української громади, Архиєпископ Антоній з УПЦ в США та Владика УКЦ Василь Лостен, освятили новопобудовану лемківську каплицю-пам'ятник св. Архистратига Михаїла присвячену пам'яті жертв акції "Вісла".

Недільним ранком провідники ООЛ і СУМ з прапорами та члени будівельного комітету каплиці зібрались біля входу до оселі і разом з прибулими духовними провідниками обох обрядів українських церков перейшли на площу, де стоїть і назавжди тепер стоятиме новозбудована каплиця. Там чекали сотні прибулих членів української громади. Директор оселі, Петро Косцьолек, привітав традиційним хлібом і сілею Архиєпископа Антонія і Владику Василя та духовенство.

Владика Василь виголосив слово і відтак Архиєпископ Антоній і Владика Василь довершили акт освячення нововибудованої каплиці. Архиєрейську Службу Божу відправив Владика Василь при сослужені о. шамбеляна Івана Бури, о. мітрата Ігоря Міджака та отців Богдана Данила, Ярослава Костика, Володимира Пісо і Богдана Кудлейчука. Присутні Архиєпископ Антоній, о. Юрій Базилевській та ієроманах о. Даниїл Зелинський сиділи на почесному місці перед каплицею. Під час Богослуження молитовно співав хор "Аколлада" з Філяделфії. Після Богослуження Архиєпископ Антоній виголосив духовне слово до присутніх..

Опісля промову мав директор оселі СУМ П. Косцьолек, голова комітету будови каплиці Ст. Журавський та голова КУ ООЛ З. Галькович. У заключному слові голова КУ СУМ Б. Гаргай з вдячністю прийняв у користування СУМ новозбудований Храм Божий та подякував ООЛ, членам комітету будови, та всім які зложили пожертви на каплицю-пам'ятник.

Програма "Ватри" продовжилась на великій залі світлиці оселі де присутні з цікавістю заслухали доповідь заступника головного редактора *Нашого Слова* з Польщі – Анастазії Кравчук, "Про Ситуацію Українців у Польщі від виселення до нинішнього часу". Також присутні щиро вітали коротке слово Віце-Міністра Аграрної Політики України – Івана Демчака, батьки якого родом з Брунар на Лемківщині.

І знову продовжувалась концертна програма, де Анничка зі Львова, хор Акколада та інші артисти тішили присутніх прекрасними українськими і лемківськими піснями, а ансамбль Обрії і група молодих танцюристів чарували своїми виступами.

Концертну програму закінчено піснею "Ой верше мій, верше" – спільним виступом Аннички при участи присутніх артистів.

На закритті "Ватри" її незмінний староста В. Гаргай подякував всім членам організаційного комітету та адміністрації оселі за допомогу у її проведенні; З. Галькович подякував всім учасникам за прибуття та всім виконавцям за чудовий репертуар і всім тим, котрі причинились до успіху цієї імпрези – за безкорисливу працю для спільного добра, та побажав усім щасливої дороги додому. Голова КУ СУМ Б. Гаргай поздоровляв організаторів Ватри з незабутньою імпрезою і також всім присутнім котрі побували на подвійному святі – Святі Лемківської Культури та Святі історичної події – посвяченні каплиці.

Архиєпископ Антоній і Владика Василь разом з представниками СУМ і ООЛ після посвячення каплиці.

Голова ФДЛ Ст. Гованський, як подяку від організаторів, вручив пам'яткові сорочки всім виконавцям, що своїми виступами причинились до успіху 5-ої лемківської Ватри.

...І як щороку, вертаючих до своїх домівок прощав напис над брамою: "До побачення за рік", запрошуючи на наступну, ще кращу, вже 6-ту "Лемківську Ватру", котру запляновано провести 23-25 червня 2006 року.

Стефан Гованський

НАДІСЛАНІ КНИЖКИ

Іван Вислоцький: "СПОМИНИ РОЗВІДЧОГО СТАРШИНИ", Львів, 2005 р., тверда оправа, 324 стор.

Іван Вислоцький (пселдо Іван Лемківський), четар Української Галицької Армії, народився 1893 р. в Лєлюкові, новосандецького повіту, Лемківщина, як син священика. Гімназію закінчив в Новому Санчі і Яслі. Військову повинність вдібув при 77 піховому полку, і в часі Першої світової війни був приділений до окремих завдань при штабі X Корпусу в Перемишлі. Разом із залогою в Перемишлі попав до російського полону, з якого при кінці 1917 р. втік і зголосився у Києві до Січових Стрільців, в рядах яких перебував до кінця травня 1919 р. Потім зголосився до УГА і був приділений до Розвідчого Відділу при Начальній Команді УГА.

Книга відкривається розділом "Спомини із юности", який включає підрозділ "Лемківщина в лабетах царських шпигунів", в якому описана діяльність лемківських москвофільських діячів.

Далі слідують спогади з часів австрійської армії та Української Галицької Армії. Спогади закінчуються розділом "Жінки в розвідці УГА".

Спомини, присвячені молоді України, появились завдяки заходам доньки автора, Ольги Вислоцької Тритяк.

XX Ватра в Канаді

Ще не так давно поняття *„ватра”* в Україні було майже невідоме. В політичних процесах 70-их років воно фіґурувало як таємне антирадянське гасло. Нині це слово стало загальновживаним, головним чином, завдяки лемківській говірці, в якій воно означає *вогнище, багаття,* в переносному значенні – *духовне споріднення певної групи людей.* Від 70-их років XX ст. під назвою „Лемківська ватра” проходять фолкльорні фестивалі на території Польщі (Бортне, Ждиня, Михайлові) пізніше і на території України (Монастириська), США та Канади.

Урочисте відкриття XX Лемківської ватри на оселі “Лемківщина біля Гановеру. Зліва: Консул України І. Лоссовський, М. Мушинка, В. Шлянта, міс “Лемківщина” та модератор програми Й. Терлецький.

Від 30 липня до 1 серпня на оселі „Лемківщина” біля міста Гановер (175 км на північ від Торонта) відбулася XX Лемківська ватра. Організатором ювілейного фестивалю було О'єднання лемків Канади, а брало в ньому участь понад 600 людей, переважно із т. зв. „четвертої” хвилі переселенців із Польщі та Словаччини, тобто тих, які прибули сюди в 80-90-их роках XX століття. Якщо на інших діяспорних святах подібного характеру переважають дорослі вихідці із „старого краю”, то тут більшість учасників становила молодь. Молодіжною програмою – змаганням у прикрашуванні обличчя (make-up) воно й розпочалося.

В суботу під вечір „Лемківську ватру” офіційно запалив її староста Стефан Баюс. З привітальними промовами тут же виступили: заступник голови Об'єднання лемків у Польщі Василь Шлянта, консул України в Канаді Ігор Лоссовський та голова Асоціяції україністів і Наукового товариства ім. Шевченка Словаччини Микола Мушинка.

В мистецькій програмі (яку дуже добре провадив Йосиф Терлецький) виступили лемковські дівчата і хлопці із торонтських українських дитячих садків, щоденних та суботніх шкіл. Отаких „Рідних шкіл” лише в Торонті є сімнадцять. Керує ними Шкільна Рада Конґресу Українців Канади, яку на Ватрі представляла Леся Шубеляк. У публіки найбільшим успіхом втішалася співачка Надя Кобеляк, яка чудово імітувала пісні і танці легендарної Руслани Лижичко. Прекрасним збагаченням програми XX „Лемківської ватри” був виступ Заслужених артистів України Інеси Братущак та Ореста Хоми зі Львова. Після концерту до пізньої ночі в ареалі „Ватри” відбувалася молодіжна забава. До танцю вигравала група „Разом”.

Недільна програма розпочалася Службою Божою, яку на сцені відслужив о. Петро Шумелда, парох Українського католицького храму св. Димитрія в Торонто. Як підкреслив священик у своїй проповіді, ця літургія нагадувала давні й зовсім недавні часи, коли лемки змушені були відправляти церковні обряди під відкритим небом. Після обіду офіційний гість „Ватри” Василь Шлянта провів з учасниками бесіду про сучасний стан лемків у Польщі, а увечері (знов до пізньої ночі) продовжувалася молодіжна забава під звуки живої та репродукованої музики. Переважали українські, головним чином, лемківські пісні, які лунали не лише з головної сцени, але й з десятків перегравачів та репродукторів в автомашинах.

ПРИВІТ

Світової Федерації Українських Лемківських Об'єднань
Північно-Американський континент
та
Організації Оборони Лемківщини в Америці

Кліфтон, 27 липня 2005 р.

Вельмишановний Голова ОЛК пан Андрій Ротко,
Члени Організаційного Комітету 20-ої Лемківської «Ватри»,
Дорогі Брати і Сестри!

Сердечно дякуємо за запрошення на Ваше щорічне свято лемківської культури, вже XX з черги «Ватру». На жаль, не можемо тим разом бути з Вами, тож цією дорогою пересилаємо Вам від Світової Федерації Українських Лемківських Об'єднань американського континенту та Крайової Управи Організації Оборони Лемківщини в Америці наші щирі вітання!

Цьогорічна «Ватра» – Ювілейна. Ви були першими, що далеко від Рідної Землі, тут в діяспорі розпалили вогонь, вогонь єднання. Бо тільки 3 роки перед Вами «загоріла» перша ватра, перша ватра у Ждині, на Лемківщині. А в слід за Вами горіли ватри в Манастириськах на Україні та в Елленвілл, США. Ми широ вітаємо Вам з 20-літтям!

Дорогі Брати і Сестри! Протягом цього та 2-ох наступних років відзначатимемо 60-ту річницю депортаційних акцій 1945-1947 рр. Хоча рік тому, у липні 2004 р. тодішній президент України Леонід Кучма видав Указ про заходи у зв'язку з 60-ою річницею виселення, до сьогодні нічого в тому напрямі не зроблено. Отже, нам, яким ті кривди були заподіяні, треба про це постійно пригадувати світові, бити на сполох. І задля того, Український Конґресовий Комітет Америки, провідна централя українських організацій у США у співпраці зі СФУЛО вже розпочала підготовку заходів щодо проведення спільних акцій в 60-ліття депортаційних акцій, зокрема акції «Вісла». Пам'ятаймо, що «Разом нас багато», і тільки спільними силами зможемо добитися успіхів.

Наші дорогі! Ви з'їхались тут, щоб насолодити свою душу і серце чудовими піснями, що лунатимуть із цієї сцени, надихатись свіжим гірським повітр'ям, зустрітись зі знайомими. Тож бажаємо Вам приємно провести час, як одна велика лемківська родина! А вогонь лемківської «Ватри», який у цьому році вперше загорів в Манастириськах (Україна), відтак в Елленвіл (США) та в Ждині а зараз горить у Вас – нехай вічно горить у наших серцях! Нехай це буде вогонь любови до Рідної Землі, з якої 60 літ тому нас було вигнано!

***Марійка Дупляк**, заст. голови СФУЛО, американський континент*

***Зенко Галькович**, голова КУ ООЛ в Америці*

Лемківська оселя в лісі біля Гановеру це – двісті акрів (80 га) землі, куплених в 1972 році групою українських переселенців з Польщі. В центрі ділянки побудована двоповерхова дерев'яна хата, яка може прихилити два десятки гостей, що влітку (дехто і взимку) приїжджають сюди відпочивати та святкувати різні ювілеї. Вже традиційними тут стали зустрічі Нового року – „Маланки".

Місцевість своїм положенням нагадує українські Карпати, тому кілька лемків має тут постійні пересувні „катечі" на колесах. Інші цілими сім'ями приїжджають сюди з шатрами. Під час фестивалю таких шатер було тут майже сто.

Учасники протягом трьох днів мали змогу покоштувати справжній український борщ, поросятину спечену тут же на вогні (жертвою свята пало п'ять поросят), ковбаску, шинку, вареники, галушки та інші домашні страви. Про кухню дбали лемківські кухарки з організаційного комітету, головним чином, Марійка Лопата. Її чоловік художник Павло Лопата із Калинова на Пряшівщині дбав про господарське забезпечення „Ватри". Хто хотів, міг скупатися в недалекому озерці. Для дітей тут споруджено ігровий майданчик.

Дальша програма відбувалася вже у вужчих колах – перед шатрами. Кожен намагався почастувати сусіда чи товариша чимось оригінальним. Слід підкреслити, що жодні алькогольні напитки (навіть пиво) на канадській „Ватрі" не продавалися та й з дому їх не дуже привозили. Зате біля багатьох шатер лунали пісні під акомпа ньямент акордеону та гітари або й без музичного супроводу. „Лемки – вміють веселитися" – зауважив учасник „Ватри" Йосиф Сірка з Пряшівщини, а його землячка Таня Капраль додала: „Не лише веселитися, але, коли треба, і попрацювати, бо само від себе ніщо не створиться!".

Староста XX Лемківської ватри в Канаді Стефан Баюс та фотограф Іван Терефенко в товаристві лемківських красунь.

На XX Лемківській ватрі в Канаді пісні лунали не лише зі сцени.

На „Ватрі" можна було чути майже всі західноукраїнські діялекти, однак переважала дзвінка лемківська говірка, інколи чистіша, ніж у „Старому краї" (бо не „засмічена" полонізмами та словакізмами). Протягом двох-трьох днів люди забували про свої щоденні турботи; старші поверталися до часів своєї молодості, а молодь намагалася пізнати коріння свого роду. І всі були задоволені, набиті духовною енергією може й на цілий рік. До мене часто підходили земляки з Пряшівщини, але і з північної Лемківщини. З багатьма з них я раніше зустрічався на фестивалях у Свиднику та Ждині, які були праобразом „Лемківської ватри" в Канаді. Зустрів я тут і чільних діячів українського життя Канади – подружжя Соколіків, Ксеничів, Вайд, Кобеляків, Дудів та інших.

Заслугу на доброму ході ювілейної XX „Лемківської ватри" біля Гановер має не лише 22-член ний організаційний комітет, який очолював Андрій Ротко, але й численні спонзори, які її фінансово підтримали. Їх імена наведені в програмовому бюлетені, виданому до „Ватри". Там же поміщено дуже актуальну статтю *„Трагедія українців Закерзоння (1939-47)"*, в якій наведені конкретні факти про геноцид українців Польщі у згаданий період (Пискуревичі, Павлокома, Малковичі, Березка, Терка та інші випалені села).

Микола Мушинка

XIV Ватра в Ґлембоцку (Польща)

В невеликій місцевості в Польщі – Ґлембоцку, на Вармії і Мазурах, де живуть українці депортовані акцією "Вісла" вже 14-ий раз загоріла Ватра, якої організаторами були гуртки Об'єднання Українців у Польщі в Лелькові та Ґлембоцку, а також комплекс українських шкіл в Ґурові Ілавецькому.

Тут, 6-го і 7-го серпня ц.р. в Рік України у Польщі та з нагоди 14-ої річниці Незалежности України, зібралося біля 7-ми тисяч гостей і глядачів з Польщі, України, Німеччини, Росії, Австрії, Канади, США, Франції, Англії та інших країн. Відомо, що Ґлембоцк, це не одиноке місце в Польщі, де відбуваються зустрічі української меншости, бо подібні відбуваються в Ждині, Сопоті, Круглянках і Перемишлі. Одначе, "Прикордонні зустрічі" звані популярно "Ватрою", являються одинокими, під час яких виступають представники різних національних меншостей, які живуть на даному терені; тому в Ґлембоцку на сцені можна було почути мову і пісню українців, поляків, німців і росіян.

Вже на декілька днів перед імпрезою, на полі перед головною сценою, біля озера, симпатики музики і співу розташовлюють свої намети... Приїзджають тут часом цілими родинами і очікують на відкриття імпрези, яка є нагодою, щоб пізнати культуру, подивляти чудову музику,

Деякі учасники Служби Божої в Ґлембоцку, яка відбулася 7 серпня ц.р. Стоять справа: З. Войтович, Я. Колаковскі – віцестароста з Ярослава, М. Карапута – маршалок воєвідст. підкарпатського, М. Сич – голова сейміку вармін.-мазур., Ю. Длугонь – війт Вьонзавніци і інших ґмін Ярославщини.

пісні й танці, а також спробувати смачних страв української кухні. Тут можна було придбати українські книжки, вишивки, пресу, награння пісень на касетах або компактних дисках. В час імпрези багато учасників ходить у вишиваних сорочках, а серед тлуму людей мішається мова українська, польська, російська та інші й, що цікаве, що це тепер нікому не перешкаджає...

Організатори Ватри докладають всіх зусиль, щоб імпреза стала на високому рівні, щоб задоволяла усіх учасників, тому і артистична програма була дуже цікавою. Виступали: "Українські барви" з Києва, "Думка" з Ґурова Ілавецького, тріо "Весна" з Калінграду, "Квартет" з Ґурова Ілавецького, "Стокротки" з Пєненжа, "Гумористи зі Львова", солістка Одарка Савченко з Калінграду, "Водограй" з Бартошиць, "Беркут" з Ольштина, "Фліт" з Івановранківська, "Вотбад" з Рівного, "Весолушки) з Лелькова, тощо. До танців пригривав естрадний ансамбль зі Львова і Ґурова Ілавецького.

Ансамбль пісні і танцю "Думка" з Ґурова Ілавецького.

В неділю, 7-го серпня, в каплиці в Ґлембоцку відбулася Архиєпейська Служба Божа з участю Митрополита Кир Івана Мартиняка, в якій взяли участь сотки вірних.

Цього року "Прикордонні зустрічі" в Ґлембоцку були надзвичайні, з огляду на Помаранчеву Революцію, а також з огляду на це, що крім показу культурних надбань української меншости в Польщі, організатори довели до підписання дуже важливих і обопільно корисних умов в ділянках господарчій і освітньо-культурній між воєвідством вармінсько-мазурським і підкарпатським, а в цьому також між ґмінами Лельково (повіт Бранєво) і Вьонзовніца (пов. Ярослав). Зі сторони воєвідства вармінсько-мазурського умову підписали маршалок Андрій Ринський і війт Лелькова Станіслав Попель, а зі сторони воєвідства підкарпатського – віцемаршалок Мирослав Карапита і війт Вьонзовніц – Юзеф Длугонь.

Серед біля 50-ти запрошених гостей, яких вітав і представляв ведучий програмою Мирон Сич, привіти склали: віцеміністер Внутрішніх Справ Польщі Павел Даковскі, Митрополит Греко-Католицької Церкви в Польщі владика Іван Мартиняк, посол Польського Сейму Владислав Манькут, Ґенеральний консул України в Польщі Зіновій Куравський, маршалок воєвідства вармінсько-мазурського Анджей Риньскі, голова Сейміку вармінсько-мазурського Мирон Сич, член Крайової Управи ООЛ в Америці Зенон Войтович, голова Елблонського Відділу Об'єднання Українців у Польщі Ірина Будзинська, член Головної Управи ОУП Стефанія Лайкош та віцестароста ярославського повіту Януш Колаковскі.

Господарі Ватри сердечно вітали гостей і артистів прибулих з різних країн Европи, а також з-за океану. Авторові цього допису припала честь бути серед почесних гостей цього свята та скласти її учасникам привіт від всього членства Організації Оборони Лемківщини в Америці. Зміст привіту:

"Шановні пані й панове, дорогі господарі й організатори цієї Ватри, поважані представники влади, артисти і вся громадо!

З нагоди сьогоднішніх 'Прикордонних зустрічей' прийміть ласкаво від мене, а також від усіх членів Організації Оборони Лемківщини в Америці, щиросердечний привіт та найкращі побажання. Бажаємо Вам і Вашим Родинам кріпкого здоров'я, щастя та дальших успіхів у Вашому щоденному житті. Сьогоднішня Ватра, як рівнож всі попередні й майбутні є не тільки підсумком культурних надбань української меншости в Польщі, але вказують також на взаємні відносини сусідніх народів – Польщі і України. І коли втихнуть мікрофони сьогоднішньої Ватри, коли втихнуть відгуки чудової музики, пісні і танцю, і коли повернетесь під свої стріхи, варто застановитись ще над іншими вспектами цієї Ватри, а саме над впливом української культури на культуру Польщі та її збагачування, як і на впаки. Добре було б також застановитись над аспектом політичним 'Прикордонних зустрічей'. Цього часу професор Збігнєв Бжезінський, бувший дорадник американського президента Картера, сказав: 'Нема вільної Польщі без вільної України'. Ці мудрі слова, дуже мудрого політика, треба взяти собі до серця і надіятись, що кращі взаємні відносини між польським і українським народами допоможуть йти їм одним шляхом до кращого майбутнього. Допоможуть також на взаємне краще зрозуміння і написання правдивих та об'єктивних відносин між Польщею і Україною; відносини, які покриють білі плями історії... Але це все є можливе і залежне тільки від людей доброї волі; тому, нехай Господь Бог благословить усіх людей доброї волі в усіх їхніх починах. Дякую всім за увагу, а організаторам за запрошення на Ватру і уможливлення мені передати Вам цей привіт."

Автор цього допису мав нагоду і можливість не тільки перебувати серед людей, які являються представниками влади, культури та організаційної діяльности високого рівня, але також брати участь у засіданні призначеному підсумці Ватри, з участю головних організаторів, які внесли найбільший вклад праці в її підготовку, а саме: головою Лельковської ланки Об'єднання Українців у Польщі Андрієм Ожеховським і його дружиною Анною, учителями Головного Комплексу Шкіл з українською мовою навчання в Ґурові Ілавецькому Мироном Сич і його дружиною Олею, Зофією і Данутою Баб'як, Христиною і М'ячиславом Стець, віцестаростою повіту бранєвського Михайлом Баб'як, Іреною і Іваном Солодуха, Данутою і Юрієм Ґнес та Богданом Ярмолою. Вони, крім своєї гостинності, щиро ділились своїми досягненнями і труднощами відносно відбутої Ватри. У великій мірі цікавились також діяльністю ООЛ в Америці, а що вони в більшості також лемки, запрошували до близької співпраці. Цікавлись також, яке враження з цієї імпрези я завезу за океан, а також гарячо запрошували українську громаду з Америки на ювілейну Ватру Ґлембоцк-2006.

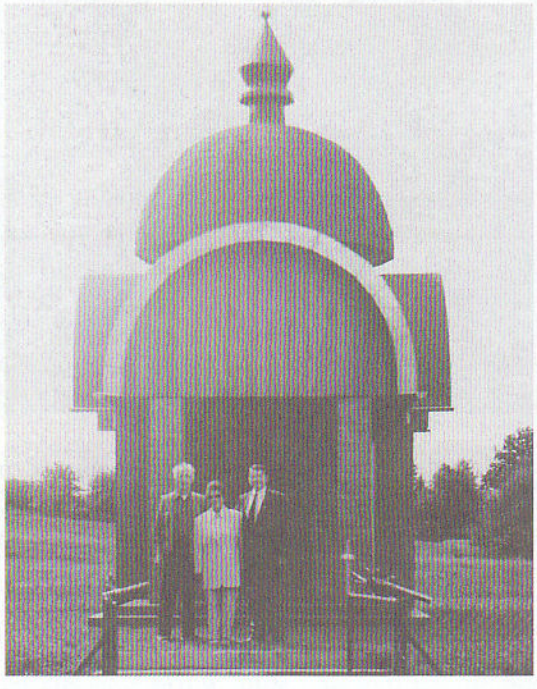

Капличка в Ґембоцку, де 7 серпня ц.р. Митрополит кир Іван Мартиняк відправив Службу Божу. Зліва: Ю. Кертичак, О. Набережна, З. Войтович.

Необхідно сказати, що Ватра Ґлембоцк-2005 відіграла важливу ролю в будові атмосфери взаїмного зрозуміння і толеранції, а також була нагодою до пропаґування артистичних аматорських молодечих ансамблів, які презентували собою високий рівень та зробили велике вражіння на глядачах, залишаючи незабутній спомин.

Зенон Войтович

ВІДБУЛИСЯ XI ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ФДЛ

В суботу 16-го квітня 2005 р. в Українській Централі в Пассейку, Н. Дж. відбулися XI Загальні Збори Фундації Дослідження Лемківщини в Америці.

Збори відкрив голова Фундації, Стефан Гованський, та привітавши присутніх, а особливо Христю Котляр, попросив віддати шану хвилиною мовчання членам котрі відішли у вічність: св.п. Петро Гарайда і св. п. Дмитро Кулик

Після привітів далі збори проводила президія в складі: Юліян Котляр – голова, Зенон Галькович – заступник, Анна Войтивич – секретар.

Вибрано мандатну комісію в складі: Зенон Войтович – голова, Василь Гаргай і Стефан Косцьолек – члени. Затверджено номінаційну комісію: Іван Завада – голова, Василь Гаргай і Іван Ґресь – члени.

Звіти уступаючої Управи ФДЛ – голови, 1-го заступника, 2-го заступника, секретарки та фінансового референта були доказом успішної праці Фундації. Підсумкою праці Фундації бив звіт Контрольної Комісії, яка позитивно оцінила діяльність, вказуючи на зріст її майна.

В дискусії над звітами брали участь присутні відносно фінансового забезпечення до дальшої діяльності Фундації. Після дискусії над звітами та уділенням абсолюторії уступаючій Управі і Раді Директорів, на пропозицію Номінаційної комісії Загальні збори вибрали нові керівні органи Фундації на 2005-2007 роки в такому складі: Стефан Гованський – голова, Зенон Галькович – 1-ий заступник голови, Іван Ґресь – 2-ий заступник голови, Анна Войтович – секретар, Василь Гаргай – фінансовий та адміністраційний референт.

Учасники Зборів ФДЛ.

Рада Директорів: Юліян Котляр, Іван Васічко, Іван Сорока, Марія Дупляк, Іван Завада, Зенон Войтович.

Наукова Рада: д-р Іван Гвозда, Микола Дупляк, Діана Гованська, Андрій Хомик.

Контрольна Комісія: Стефан Косцьолек – голова, Стефан Малиняк і Петро Русинко – члени.

У своєму слові переобраний голова ФДЛ, Стефан Гованський, подякував за довір'я та закликав нововибрану управу і членів до співпраці, щоб продовжувати діяльність в рамах статуту для добра нашої рідної Лемківщини – частини української землі. Голова зборів, Юліян Котляр, подякував всім за присутність, а відтак відспівано "Ще не вмерла Україна".

***Анна Войтович** – секретарка*

Дорогі читачі "Лемківщини"!

Вже внедовзі, як щороку вишлемо Вам Різдвяні карточки, які просимо Вас прийняти до своєї хати.

Як відомо, жоден журнал не можливо видавати без пожертв читачів на пресовий фонд чи окремих форм придбання фондів. Продаж карточок є однією з тих форм.

Ми переконані, що Ви підтримаєте журнал "Лемківщина" і закупите прислані Вам карточки.

Згори наша щира подяка!

Адміністрація журналу

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС...

Св. п. ІВАН ХОМКО

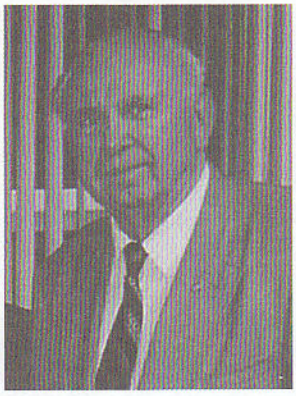

З волі Всевишнього дня 2 липня 2005 р. відійшов у вічність на 87-му році життя довголітній член Організації Оборони Лемківщини, заслужений громадський діяч **св. п. Іван Хомко.**

Покійний народився в селі Вислочок на Лемківщині. Зразу, після приїзду до Америки, включився у громадсько-суспільне життя. В 1957 році відновлено 3-ій Відділ Організації Оборони Лемківщини – покійний Іван через кілька років був головою відділу. Був також членом Крайової Управи ООЛ, Фундації Дослідження Лемківщини, Управи Світової Федерації Лемків. В громадських справах для нього не було жодного "ні". Увесь свій час призначений на відпочинок, присвячував громадській праці та церкві.

Покійний Іван був прекрасним взірцем патріота, свідомого громадянина свого народу. Не зломили його різного роду труднощі. Він знав, що все мусить пережити, щоб твердо станути на власні ноги. І тільки завдяки своєму твердому характерові, завдяки працьовитості, пильності Він зумів устабілізувати своє життя. Добрий чоловік, батько, чудовий дідусь – своє родинне життя вів на дуже високому рівні.

Добра пам'ять про відданого сина української землі залишиться між нами назавжди.

Нехай чужа земля буде йому пухом, а гори Бескиди і рідна Лемківщина з грайливими потічками і чудовою красою буде вічно в його снах. Складаємо від ООЛ глибокі вислови щирого співчуття для родини.

Вічна йому пам'ять!

Василь Гаргай

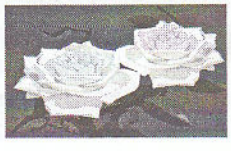

Св. п. ІВАН ВОЙТОВИЧ

О, гори ви мої, Карпати! Не прикладайте мі того до гріха, жем вас так залишил. Бо то втоди виглядало, що ніби то я хотіл Причту блудного сина з вами си заграти. Жем залишил рідну хижу, рідне село, і вас, ви мої люби Карпати!... І з хвильом я дожился, року 15-го. І далеко я юж тепер од рідного краю!!!

Стефан Курило

У глибокому смутку ділимося болючою вісткою з членством 5-го Відділу Організації Оборони Лемківщини в Ірвінґтоні, Н.Дж. та всією українською громадою, що 4-го липня 2005 року несподівано упокоївся у Бозі **Іван Войтович** (загинув трагічно).

Покійний Іван народився 17-го лютого 1932 року в селі Ліщини, повіт Горлиці, що на Лемківщині.

В 1947 р. в рамках акції "Вісла" разом з родичами був переселений до Свєбодзіна – західна Польща. Там запізнав свою майбутню дружину Анну Дідик, та в 1958 році одружилися.

В 1965 р. переїхали на постійне проживання до США в м. Нюарк, Н.Дж.

Покійний Іван на протязі 27 років брав активну участь в житті 5-го Відділу ООЛ в Ірвінґтоні.

Залишив у глибокому смутку дружину Анну, яка є активним членом ООЛ, секретарем 5-го Відділу ООЛ в Ірвінґтоні та секретарем Фундації Дослідження Лемківщини, дві доньки д-ра Мирославу Войтович-Christenson з чоловіком Михайлом та д-ра Ганусю Войтович-Олесницьку з чоловіком д-ром Богданом, три внучки: Наталю, Юліяну, Адріяну і внука Марка та близьку і дальшу родину в Америці, Польщі та Україні.

Нехай гостннна американська земля буде йому легкою. Вічна йому пам'ять!

5-ий Відділ ООЛ в Ірвінґтоні, Н.Дж.
Іван Сорока, голова →

Час біжить...

Чи ви відновили передплату на журнал "Лемківщина"?

Якщо ні, зробіть це сьогодні!

Time is running out on your subscription to "Lemkivshchyna" magazine...
To avoid any interruption in service, simply complete and mail the card below today.

ACT NOW!

Річна передплата в США — $15.00 — Annual subscription in the USA

✂----------

Please start/continue my subscription to "Lemkivshchyna" magazine.

Enclosed is a check for $_____ to cover my subscription for years _____

NAME _____

ADDRESS _____

_____

✂----------

В пам'ять **Покійного Івана Войтовича** **5-ий Відділ ООЛ** складає **50 дол.** на Пресовий фонд журналу "Лемківщина".

* * *

Замість квітів на свіжу могилу **св. п. Івана Войтовича** складаємо **30 дол.** на Пресовий фонд ж. "Лемківщина".

Марійка і Степан Дупляки

* * *

В пам'ять **св. п. Івана Войтовича** складаю **25 дол.** на Пресовий фонд ж. "Лемківщина".

Зенон Галькович

НАДІСЛАНІ КНИЖКИ

Степан Джула-Довбуш

"НЕПЕРЕДБАЧЕНА ДОЛЯ"
(Спомин)

Кліфтон, В-во Компютопринт, 2005.
М'яка оправа, 256 стор.

Автор, воїн УПА, Степан Довбуш у своїх спогадах описує своє рідне село Дверник, його німецьку окупацію, депортацію 40-их років (яка закінчилась акцією "Вісла") та своє життя в рядах УПА.

Згідно з журналістичною практикою, редакція приймає тільки оригінали статтей чи дописів. Статті, які були вислані (надруковані) в інших журналах чи часописах не будемо поміщувати.

Редакція не приймає матеріялів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову. Присланні матеріяли редакція не повертає.

Статті підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції. Редакція не буде поміщувати неввічливих, образливих для кого-небудь висловів.

Передрук матеріялів з "Лемківщини" дозволяється при умові подання повної назви журналу.

Адреса: "LEMKIVSHCHYNA" Magazine, P.O. Box 7, Clifton, NJ 07015-0007, USA.

Квартальник "ЛЕМКІВЩИНА" видає Організація Оборони Лемківщини в Америці. Адреса:: P.O. Box 7, Clifton, NJ 07015-0007, USA. Річна передплата: в США **15.00 ам. дол.** звичайною поштою; в країнах поза межами США **16.00 ам. дол.** річно; ціна поодинокого числа **3.75 ам. дол.**

"LEMKIVSHCHYNA" Magazine is published quarterly by Organization for Defense of Lemko Western Ukraine, Inc., P.O. Box 7, Clifton, NJ 07015-0007, USA. Subscription Rate, in the United States of America **$15.00** per year (Bulk mail), in countries other than U.S., annual subscription is **$16.00** in U.S. currency; single copy: **US $3.75**.

Return to "LEMKIVSHCHYNA"
P.O. Box 7
Clifton, NJ 07015-0007

PRSRT STD.
U. S. POSTAGE
PAID
CLIFTON, NJ
PERMIT No.937

http://lemko.org

Digitally signed by http://lemko.org
DN: cn=http://lemko.org, o=Walter Maksimovich, ou, email=walter@lemko.org, c=US
Date: 2010.01.02 23:35:38 -05'00'

НАШІ ВИДАННЯ

ДЕРЕВ'ЯНА АРХІТЕКТУРА УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ ..... 30.00 ам. дол.
(альбомний формат, тверда оправа)

АННАЛИ, Ч. 4. Матеріяли про Лемківщину ..... 15.00 ам. дол.
(тверда, полотняна оправа, 256 стор.)

АННАЛИ, Ч. 5. Матеріяли-документи про Лемківщину ..... 20.00 ам. дол.
(тверда, полотняна оправа, 256 стор.)

АННАЛИ, Ч. 6. Матеріяли-документи про акцію "Вісла" ..... 20.00 ам. дол.
(тверда, полотняна оправа, 267 стор.)

Марія Остромира. ЛЕМКІВЩИНА В ОГНІ. Повість ..... 10.00 ам. дол.
(тверда, кольорова оправа, 264 стор.)

Т. і М. Лопаткевич. МАЛА САКРАЛЬНА АРХІТЕКТУРА ЛЕМКІВЩИНИ ..... 25.00 ам. дол.
(тверда, полотняна оправа, 490 стор.)

"1947". ПРОПАМ'ЯТНА КНИГА ..... 20.00 ам. дол.
(тверда, полотняна оправа, 648 стор.)

АКЦІЯ "ВІСЛА". ДОКУМЕНТИ ..... 20.00 ам. дол.
(м'яка оправа, 561 стор.)

РІЗЬБЯРСТВО ЛЕМКІВЩИНИ ..... 10.00 ам. дол.
(м'яка оправа, 259 стор.)

Василь Хомик. НАША ЛЕМКІВЩИНА ..... 10.00 ам. дол.
(м'яка оправа, 128 стор.)

До замовлення просимо ласкаво додати 3.00 дол. (до кожної книжки) на покриття коштів пересилки

Замовляти на адресу: **The Lemko Research Foundation, Inc.**
P.O. Box 2453
Clifton, New Jersey 07015-2453

Published by ***Organization for Defense of Lemko Western Ukraine, Inc.***
P.O. Box 7, Clifton, New Jersey 07015-0007 USA